

Evropska
komisija

PANORAMA

POLETJE 2016 / št. 57

Pomorjansko vojvodstvo ubira pametno pot

EVROPSKI TEDEN
REGIJ IN MEST

VLAGANJE V
OTOŠKE REGIJE

SPODBUDA
ZA GORSKO
KMETIJSTVO

Regionalna
in urbana
politika

panorama

UVODNIK.....	3	UJETO V OBJEKTIV	24
EVROPSKI TEDEN REGIJ IN MEST 2016	4	ARCTIC SMARTNESS NA LAPONSKEM	26
UNIVERZA EVROPSKEGA TEDNA REGIJ IN MEST	6	PODPORA KOHEZIJSKE POLITIKE ZA OTOKE	27
INTERVJU: WALTER DEFFAA	8	POMORJANSKO VOJVODSTVO: PAMETNO OŽIVLJANJE MEST	28
SIIM KALLAS O POENOSTAVITVI	14	SOCIALNA EKONOMIJA V GRČIJI	36
KRATKE NOVICE	17	VKLJUČEVANJE MLADIH V PROJEKT BAYINTRAP	38
PROGRAM INTERACT.....	18	PROJEKTI IZ ZDRUŽENEGA KRALJESTVA, AVSTRIJE, MADŽARSKE, FRANCIJE IN ŠPANIJE	40
ZEMLJEVIDI: KAKOVOST ZRAKA IN PROMETNE NESREČE S SMRTNIM IZIDOM	20	DOGODKI	44
EUSAIR: MAKROREGIONALNA STRATEGIJA	22		

06

08

24

36

Ta revija je tiskana na recikliran papir v angleščini, francoščini, nemščini, bolgarščini, grščini, španščini, italijanščini, poljščini in romunščini. V 22 jezikih je na voljo na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/information/publications/panorama-magazine/

Priprava vsebine te izdaje je bila končana junija 2016.

PRAVNO OBVESTILO

Evropska komisija in osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za kakršno koli uporabo informacij v tej publikaciji in za napake, do katerih lahko pride kljub skrbni pripravi in pregledovanju.

Publikacija ne izraža nujno mnenj ali stališč Evropske komisije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2016

ISSN 1725-8278

© Evropska unija, 2016

Razmnoževanje je dovoljeno z navedbo vira.

(* Prave do uporabe zadevnih fotografij se dodelijo samo za uporabo v reviji Panorama (številka 57) in ne za druge uporabe; v okviru revije Panorama 57 in njenih jezikovnih različic se fotografije lahko reproducirajo, pri čemer njihovo reproduciranje ni dovoljeno za druge namene.

Za uporabo/razmnoževanje avtorsko zaščitenega gradiva tretjih oseb, ki je kot tako tudi navedeno, morate dobiti dovoljenje imetnika ali imetnikov avtorskih pravic.

Printed in Belgium

Fotografije (strani):

Naslovnica: iStock©JanMiko

Stran 3: Evropska komisija

Strani 4, 5: Evropska komisija

Strani 6, 7: Evropska komisija

Strani 8, 9, 10, 11, 12, 13: Evropska komisija

Strani 14, 15, 16: Evropska komisija

Stran 17: Evropska komisija

Strani 18, 19: Evropska komisija

Strani 20, 21: Evropska komisija

Stran 22: iStock©sjhaytov

Strani 23, 24, 25: Evropska komisija

Strani 26, 27: Evropska komisija, iStock©Cat82

Strani 28, 29, 30, 31: Evropska komisija

Strani 32, 33, 34, 35: Evropska komisija

Strani 36, 37: iStock©verve231, Evropska komisija

Strani 38, 39: Evropska komisija

Stran 40: NCC

Stran 41: www.weissenseer.com

Stran 42: iStock©AM29

Stran 43: iStock©Marco Marchi

Uvodnik

Priprave za evropski teden regij in mest, ki je bil prej znan pod nazivom OPEN DAYS in ki bo potekal od 10. do 13. oktobra v Bruslju, so že v polnem teku. Ime se je morda res spremenilo, a zasnova je ostala enaka: približno 130 delavnic, razprav in dejavnosti povezovanja v mreže, katerih osrednja tema je

letos „regije in mesta za trajnostno in vključujočo rast“. Če ne morete priti v Bruselj, bo od septembra do novembra po vsej Evropi potekal program dogodkov za državljane.

Tri glavne teme evropskega tedna regij in mest sledijo političnim prednostnim nalogam Komisije in Odbora regij: trajna in trajnostna gospodarska rast, vključujoča gospodarska rast in poenostavitev skladov ESI. Približno 187 regij in mest iz 28 držav bo usmerjenih v nove priložnosti za pritegnitev in izvajanje naložb EU v mesta in regije, razpravljali bodo o rezultatih takšnih naložb, predstavljali dobro prakso in spodbujali dialog o prihodnjih izboljšavah.

Eden od glavnih elementov je univerza evropskega tedna regij in mest, katere cilj je zagotoviti oblikovalcem politik in strokovnim delavcem dostop do najnovejših raziskav o regionalnem in mestnem razvoju ter ozaveščati o rezultatih raziskav. Osrednja tema priljubljenega programa Master Class za doktorske študente in mlade raziskovalce bo letos kohezijska politika EU.

Druge glavne zanimivosti vključujejo slovesno podelitev vsakoletnih nagrad RegioStars, proslavljanje dobre prakse na področju regionalnega razvoja in navdihujoče inovativne projekte, ki prejemajo podporo iz sredstev kohezijske politike. Kot nadaljevanje srečanja OPEN Urban DAY 2015 bodo organizirani različni dogodki za skupnost strokovnih delavcev, objavljeni pa bodo tudi rezultati letnega fotografskega natečaja.

Razprava na visoki ravni

Da bi upravičenci do evropskih strukturnih in investicijskih skladov kar najbolje izkoristili ponujene priložnosti, je bistveno tudi čim bolj poenostaviti dostop do financiranja. Intervju, ki smo ga opravili z nekdanjim podpredsednikom Komisije Siimom Kallasom, predsednikom skupine na visoki ravni za spremljanje poenostavitve, nudi vpogled v to, kako 12 neodvisnih strokov-

njakov spremlja postopke in podpira poenostavitve, da bi spodbudili boljšo uporabo naložb v regije EU. Skupina je v manj kot enem letu analizirala teme, ki zajemajo e-upravljanje, poenostavljene možnosti upravljanja stroškov, dostop do sredstev za MSP in finančne instrumente, ter oblikovala sklepe in priporočila za zainteresirane strani. Skupina na visoki ravni trenutno pripravlja poročilo o poenostavljenem izvedbenem okviru za obdobje po letu 2020, ki ga bo priložila presoji Komisije o prihodnosti kohezijske politike.

Nova podoba

V tej številki *Panorame* predstavljamo nekaj novih člankov in prenavljamo več oblikovnih elementov, da bolje ustrezajo vsebini. Poglobljen članek o poljski regiji Pomorjansko vojvodstvo opisuje izzive, s katerimi se ta regija spopada, in „pogajalski pristop“, s katerim jih premaguje. V sodelovanju z različnimi partnerji opredeljuje pametne specializacije, razvija projekte oživljanja in usklajuje dejavnosti v mestnih območjih. Intervju z guvernerjem Pomorjanskega vojvodstva Mieczysławom Strukom nadalje preučuje prispevke kohezijske politike h gospodarskemu razvoju regije in dopolnjevanje različnih naložbenih orodij.

Natančneje si bomo ogledali ozadje projekta BAYinTRIP, da bi ugotovili, kako je koncept poletne šole pomagal pri tem, da so se dijaki in študentje vključili v oblikovanje sistemov mestnega prevoza, in kako jih je spodbudil, da so izrazili svoje mnenje o razvoju trajnostne politike mestnega prevoza.

Konec nekega obdobja

Na koncu v intervjuju z Walterjem Deffaajem, generalnim direktorjem za regionalno in mestno politiko, izvemo nekoliko več o vzponih in padcih v njegovi 30-letni poklicni poti znotraj Evropske komisije v času, ko se pripravlja na upokojitev in ukvarjanje z nekaterimi novimi in vznemirljivimi izzivi. ■

Corina Crețu

Evropska komisarka za regionalno politiko

Evropski teden regij in mest 2016

Evropski teden regij in mest (prej znan pod imenom OPEN DAYS) bo leta 2016 potekal pod nazivom „Regije in mesta za trajnostno in vključujočo rast“. Dogodek obsega približno 130 delavnic, razprav in dejavnosti povezovanja v mreže, ki se jih bo udeležilo okrog 6 000 udeležencev. Poleg delavnic, ki bodo potekale v Bruslju, se bo od septembra do novembra 2016 po vsej Evropi izvajal tudi program lokalnih dogodkov.

Letošnji dogodek je usmerjen v tri glavne teme, ki so povezane s političnimi prednostnimi nalogami Evropske komisije in Odbora regij EU za leto 2016. Namen razprav je podpreti izvajanje programov Evropskega strukturnega in investicijskega sklada za obdobje 2014–2020, predstaviti rezultate naložb EU in primere dobre prakse ter spodbuditi prispevanje k morebitnim prihodnjim izboljšavam:

► Trajna in trajnostna gospodarska rast

Ta veja bo osredotočena na nove priložnosti regij in mest pri spodbujanju rasti in ustvarjanju večjega števila delovnih mest v okviru internacionalizacije gospodarstev Evrope. Preverila bo, katere regije in mesta trenutno dosegajo večji uspeh pri pritegovanju novih naložb in zakaj. Posebej bo preučila nove priložnosti, povezane z inovacijami, s posebnim poudarkom na energetske učinkovitosti, razvoju nizkoogljičnega gospodarstva, podpiranju krožnega gospodarstva in pametni specializaciji.

► Vključujoča gospodarska rast

Seminarji v okviru te veje bodo preučevali razvoj in izvajanje politik trga dela in socialnega vključevanja na lokalni ravni

za prikrajšane skupine prebivalstva, vključno s socialno stanovanjsko politiko, javnimi storitvami in izobraževanjem, ter ukrepe za olajšanje ustanavljanja mikropodjetij ali malih podjetij in ustvarjanje „samozaposlenim prijaznejšega“ okolja. Ta veja bo omogočila regijam in mestom, da izmenjujejo izkušnje, ki jih imajo pri spopadanju z begunsko krizo, med drugim tudi z uporabo sredstev EU.

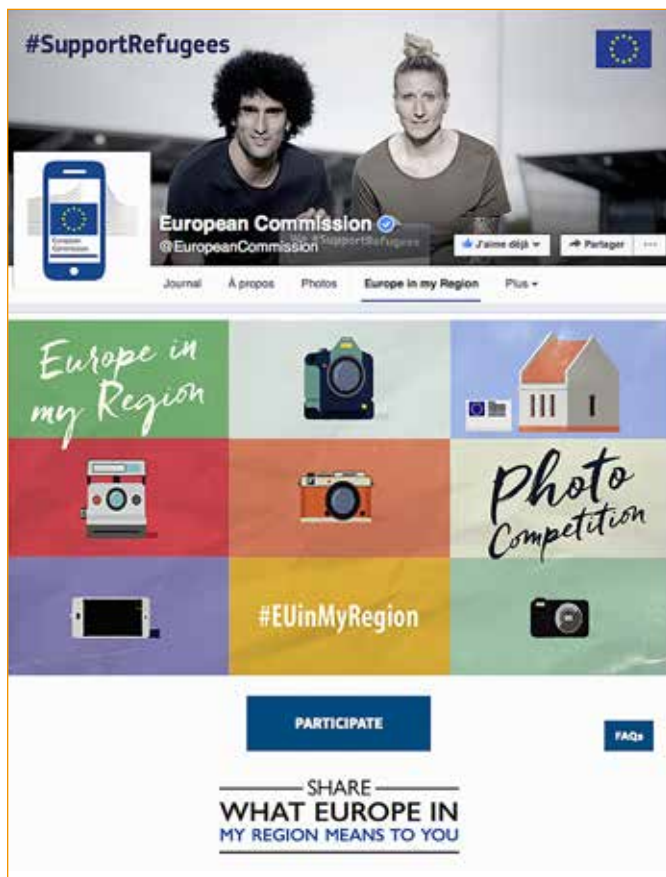
► Poenostavitev skladov ESI

Regionalni in nacionalni organi, ki izvajajo programe ob podpori evropskih strukturnih in investicijskih skladov, bodo v okviru te veje imeli priložnost za izmenjavo izkušenj in dobre prakse v povezavi z izboljšanjem učinkovitosti in uspešnosti upravljanja programov, kar med drugim vključuje tudi poenostavitev upravljanja in gradnjo upravne in izvršne zmogljivosti. Pod drobnogledom bo tudi najboljša praksa v razvoju mest, povezanih programih celovitih teritorialnih naložb in lokalnem razvoju, ki ga vodi skupnost, ter v zvezi s podpiranjem uporabe novih finančnih instrumentov. Pri tem bodo zlasti zanimivi zgodnji rezultati naknadnega ocenjevanja za obdobje 2007–2013.

Poseben poudarek na Mestni agendi za Evropo

Evropska komisija, GD za regionalno in mestno politiko in Odbor regij EU so v nadaljevanju lanskoletnega programa OPEN Urban DAY združili moči z regijo Bruselj – glavno mesto in lokalnimi institucijami, predstavniki iz drugih mest ter evropskimi mrežami in pobudami, da bi olajšali mednarodno izmenjavo na področju trajnostnega mestnega razvoja.

Skupnost mestnih strokovnih delavcev se bo lahko udeležila posebnih interaktivnih srečanj, delavnic, obiskov in ključnih dogodkov na temo Mestne agende za Evropo (njihov predno-

stnih področij, partnerstev in točke „vse na enem mestu“), presoje vpliva mest in pomena upravljanja na več ravneh, vključno z obiski na lokacijah izvajanja projektov, ki jih organizira regija Bruselj–glavno mesto.

Lokalni dogodki

V vsaki sodelujoči regiji ali mestu bo organiziran najmanj en lokalni dogodek, ki bo evropski teden regij in mest še bolj približal državljanom. Ti dogodki se bodo odvijali od septembra do novembra pod nazivom „Evropa v moji regiji/ mojem mestu“, usmerjeni pa bodo v prednostne teme evropskega tedna regij in mest. Ker so namenjeni javnosti, potencialnim upravičencem regionalne politike EU, strokovnemu občinstvu, akademikom in medijem, lahko potekajo v različnih oblikah, kot so konference, delavnice, radijske in televizijske oddaje ali razstave. Lokalni dogodki se lahko organizirajo tudi v povezavi z zagonom projektov regionalne politike EU ali v okviru letnih ukrepov informiranja, kot zahtevajo uredbe o skladih ESI.

http://ec.europa.eu/regional_policy/regions-and-cities/2016/local_events.cfm

Fotografski natečaj „Evropa v moji regiji“

Peti fotografski natečaj je odprt do 28. avgusta. Državljeni, ki želijo sodelovati, morajo posneti fotografijo projekta, ki ga financira EU, na kateri sta prikazana tudi plošča ali pano z informacijami o financiranju ter zastava EU. Trije zmagovalci bodo osvojili fotografski tečaj, ki ga vodi profesionalni fotograf, ter potovanje v Bruselj.

<https://goo.gl/t3iwcT>

RegioStars

Namen nagrad RegioStars je opredeliti dobre prakse na področju regionalnega razvoja ter izpostaviti izvirne in inovativne projekte, ki bi lahko pritegnili in navdihnili druge regije.

Kategorije nagrad za leto 2016 so:

- ▶ PAMETNA RAST: porajajoče se priložnosti v svetovnem gospodarstvu
- ▶ TRAJNOSTNA RAST: krožno gospodarstvo
- ▶ VKLJUČUJOČA RAST: celostno življenje – ustvarjanje vključujočih skupnosti brez segregacije
- ▶ CITYSTAR: inovativne rešitve za trajnostni mestni razvoj
- ▶ UČINKOVITO UPRAVLJANJE: ustvarjanje sprememb z drugačnim upravljanjem.

Letos so bile prejete 104 prijave, ki jih žirija že ocenjuje.

Slovesna podelitev nagrad RegioStars 2016 bo potekala v torek, 11. oktobra, na uradnem sprejemu v okviru evropskega tedna regij in mest v kulturnem središču BOZAR v Bruslju. Nagrade za zmagovalne projekte bosta podelila Corina Crețu, evropska komisarka za regionalno politiko, in evropski poslanec Lambert Van Nistelrooij, predsednik žirije RegioStars. ■

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

**14. evropski teden regij in mest 2016 ,
10.–13. oktober 2016, Bruselj**

Prijave od 6. julija:

<http://www.regions-and-cities.europa.eu>

Univerza evropskega tedna regij in mest

PREDSTAVLJA NOVO RAZISKAVO O RAZVOJU REGIJ IN MEST

Naloga univerze evropskega tedna regij in mest je zagotoviti oblikovalcem politik in strokovnim delavcem dostop do najnovejših raziskav o regionalnem in mestnem razvoju.

Univerza evropskega tedna regij in mest je v osmem letu delovanja že uveljavljena kot osrednji del evropskega tedna regij in mest. Njen cilj je olajšati izmenjave med akademiki iz vse Evrope ter regionalnimi in lokalnimi predstavniki in ozaveščati o rezultatih raziskav na področju regionalnega in mestnega razvoja in kohezijske politike EU.

Univerzo evropskega tedna regij in mest organizirajo tri glavna akademska in strokovna združenja na področju regionalnih študij, regionalne znanosti in prostorskega načrtovanja – Zveza za regionalne študije (RSA), Evropska zveza za regionalno znanost (ERSA) in Zveza evropskih visokih šol za prostorsko načrtovanje (AESOP) – skupaj z Evropsko komisijo in Evropskim odborom regij (OR).

Evropskega tedna regij in mest se udeleži približno 6 000 strokovnih delavcev, oblikovalcev politik in akademikov, ki jih zanima kohezijska politika EU. Evropske institucije, regije, mesta in druge organizacije, ki se prav tako zanimajo za kohezijsko politiko EU, v okviru navedenega tedna organizirajo okrog 130 srečanj. V ta celovit program univerza evropskega tedna regij in mest vključuje tudi srečanja, osredotočena na ključne teme, ki so praktičnega pomena za regije in mesta.

Letošnje načrtovane teme srečanj univerze evropskega tedna regij in mest so:

- › Pomikanje mikropodjetij proti mejam produktivnosti
- › Biseri znanja: izzivi in dileme v povezavi mesto-univerza
- › Pametna specializacija čez pet let: od zasnove do izvedbe
- › Zahteve v zvezi s prostorskimi podatki za učinkovito prostorsko politiko
- › Trajna in trajnostna gospodarska rast: usklajevanje gospodarskega in okoljskega razvoja v mestih in regijah

- › Ozemeljske posledice podnebnih sprememb na ravni EU
- › Določbe politike mestnega razvoja/ozemeljske politike in izzivi oblikovanja poenostavljenih in uporabniku prijaznih sistemov izvajanja
- › Trajnostne družbe prihodnosti: spopadanje z demografskim izzivom in dinamiko „gospodarstva sivolasih“
- › Migracije in mesta: ozemeljski vidiki migracij
- › Kdo so novi samozaposleni v Evropi in kakšen je njihov prispevek k rasti ter teritorialni in socialni koheziji?

Program Master Class evropskega tedna regij in mest

Pomemben del univerze evropskega tedna regij in mest je program Master Class za doktorske študente in mlade raziskovalce, ki se zanimajo za kohezijsko politiko EU. Program se bo izvajal od 9. do 13. oktobra, ko bo 30 izbranih udeležencev sodelovalo na petdnevni usklajeni srečanjih o kohezijski politiki EU. Udeleženci bodo imeli tudi priložnost, da na kratko predstavijo svoje glavne raziskave odborom visokih uradnikov EU ter od njih prejmejo pripombe in povratne informacije. Program Master Class vključuje okrogle mize, interaktivna srečanja in dogodke povezovanja v mreže z najvišjimi uradniki EU.

Glavne teme programa v letu 2016 so:

- › podpiranje vključujoče rasti in socialne kohezije, vključno z ozemeljsko razsežnostjo ter vključevanjem razvoja mest in podeželja
- › pomen omrežnega gospodarstva: učenje politike, prenosi med regijami in mesti, pretok znanja ter
- › izboljšanje sistema izvajanja kohezijske politike: uspešnost, poenostavitev in odgovornost.

Udeležba v programu Master Class je izredno konkurenčne narave, saj zagotavlja spodbudno in navdihujoče okolje za mlade raziskovalce, v katerem lahko srečajo vodilne oblikovalce politik EU ter razpravljajo o ključnih vprašanjih v zvezi z oblikovanjem, izvajanjem in učinkovitostjo politike. Prejšnji udeleženci so ugotovili, da je sodelovanje v tem programu pomagalo pri ustvarjanju novih mrež in priložnosti ter da je koristilo njihovi poklicni poti.

Organizatorji iz akademskih krogov

Regional Studies Association

Zveza za regionalne študije (RSA), ustanovljena leta 1965, je svetovni forum za mestne in regionalne raziskave, razvoj in politiko. Zveza RSA izdaja pet vodilnih revij na tem področju, od katerih je najstarejša in naj-

bolj znana revija *Regional studies* (Regionalne študije). S pomočjo vrste programov financiranja zagotavlja sredstva za nove raziskave in izmenjavo znanja ter povezovanje v mreže in drugo podporo, da bi pomagala raziskovalcem razvijati njihove raziskave, poklicno pot in vpliv. Zveza RSA verjame, da so regije ključni prostorski okvir za preučevanje narave in vplivov političnih, gospodarskih, družbenih in okoljskih sprememb ter inovacij. Zveza deluje v partnerstvu z organizacijami, kot so Evropska komisija, OR, GD za regionalni razvoj, program ZN Habitat, Svetovna banka in Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj, ter je od samega začetka vključena v univerzo evropskega tedna regij in mest in program Master Class.

www.regionalstudies.org

Evropska zveza za regionalno znanost (ERSA) je največja nadregionalna znanstvena zveza, ki deluje pod okriljem Mednarodne zveze za regionalno znanost (RSAI). Zveza ERSA trenutno vključuje 18 nacionalnih in lingvističnih zvez raziskovalcev, ki se zanimajo za

vseevropska prostorska vprašanja. Kongres zveze na svetovni ravni je edinstvena platforma za podpiranje regionalnih študij ter izmenjave znanja o tekočih gospodarskih, družbenih in političnih vprašanjih. Zveza ERSA tudi dejavno sodeluje z drugimi mednarodnimi institucijami in združenji (npr. Evropsko investicijsko banko, Evropsko komisijo, Združenjem evropskih univerz, zvezo AESOP) ter verjame, da je to bistveno za spodbujanje inovativnega razmišljanja in oblikovanje novih in pametnih rešitev za obstoječe probleme na področju teritorialnega razvoja.

www.ersa.org

Zveza evropskih visokih šol za prostorsko načrtovanje (AESOP), ustanovljena leta 1987, je mednarodna zveza univerz, ki izvajajo študijske

programe in raziskave na področju prostorskega načrtovanja. Z več kot 150 člani iz različnih ustanov zveza AESOP nudi platformo za izmenjavo znanja o prostorskem načrtovanju med univerzitetnimi in strokovnimi delavci, strokovnimi telesi, politikami in drugimi zainteresiranimi stranmi s področja prostorskega in mestnega razvoja po vsej Evropi. Letni kongres zveze AESOP je postal največje srečanje o prostorskem načrtovanju v Evropi. Zveza izdaja revijo *Planning Education* (Izobraževanje o prostorskem načrtovanju) in sodeluje z več kot 50 drugimi sorodnimi revijami. Zveza AESOP sodeluje z evropskimi akademskimi organizacijami in strokovnimi zvezami ter evropskimi in svetovnimi institucijami, agencijami in programi (Evropska komisija, OR, ZN Habitat) ter podpira njihovo naraščajoče zanimanje za „ozemlje in teritorialnost“.

www.aesop-planning.eu

VEČ O TEM

<http://regions-and-cities.europa.eu>

Službovanje z nasmehom

PO 30 LETIH V KOMISIJI JE PRIŠEL ČAS, DA SE WALTER DEFFAA, GENERALNI DIREKTOR ZA REGIONALNO IN MESTNO POLITIKO, POSLOVI OD SVOJIH KOLEGOV

Ko je Walter Deffaa začel svojo poklicno pot leta 1983, se je v evropski projekt vključilo komaj devet držav članic. Trideset let pozneje, kljub vzponom in padcem, smo priča velikemu napredku, saj rastočo skupnost EU danes tvori več kot 508 milijonov državljanov iz 28 držav članic. Walter Deffaa za Panoramo pove, da je v tem času doživel številne pomembne spremembe, tako na svoji poklicni poti kot v celotni Uniji.

Na svoji poklicni poti v Evropski komisiji ste delali na različnih položajih v različnih generalnih direktoratih. Kaj je bil za vas največji izziv... in/ali največji navdih?

Ker sem v Komisiji preživel več kot polovico življenja, imam zagotovo veliko spominov! Začel sem kot upravni uslužbenec v GD za gospodarske in finančne zadeve, nato pa me je pot peljala skozi sedem generalnih direktorátov. V treh sem nato prevzel tudi položaj generalnega direktorja: v Službi za notranjo revizijo, GD za obdavčenje in carinsko unijo ter GD za regionalno in mestno politiko.

Mislím, da sta največji vtis name pustila generalna direktorata za proračun in regionalno politiko, lahko pa rečem, da me je na poklicni poti spremljala tudi sreča, saj je imela „rdečo nit“ v obliki več reform politik. V času službovanja v GD za proračun in Službi za notranjo revizijo sem sodeloval v pobudi komisarja Liikanaena za dobro in učinkovito upravljanje ter Kinnockovi strategiji za reformo sistema upravljanja, kadrovske politike in finančnega upravljanja. Ko sem delal na generalnem sekretariatu, sem bil odgovoren za prvo sporočilo Komisije o presoji vpliva, nato pa sem prevzel položaj vodje kabineta komisarke Wulf-Mathies. Sodeloval sem pri Agendi 2000, večletnem finančnem okviru za obdobje 2000–2006, ki je vključeval veliko „širitev na vzhod“. V zadnjem času smo si s kolegi

iz GD za regionalni razvoj prizadevali za oblikovanje in izvajanje sodobne kohezijske politike, poenostavitev sistema izvajanja ter pomikanje naše politike in našega generalnega direktorata proti razmišljanju, usmerjenemu v rezultate.

V čem se usmerjenost v rezultate razlikuje od prejšnje usmerjenosti v črpanje sredstev?

Prvič lahko poročamo o tem, za kaj se bo denar porabil in kaj bo s tem doseženo: na primer, koliko delovnih mest bo ustvarjenih, koliko ljudi bo dobilo dostop do čiste vode ali do podpore prek usposabljanja, koliko prikrajšanih ljudi, kot so priseljenci ali manjšine, bo vključenih v programe socialnega razvoja, koliko podjetij prejema podporo, koliko dodatnih gospodinjstev bo imelo boljši širokopasovni dostop itd. Države članice so si zastavile cilje in opredelile pričakovane rezultate uporabe sredstev kohezijske politike po sprejetju programov. Poleg tega smo uvedli tudi posebne zahteve v zvezi s tematsko osredotočenostjo, da bi dodeljena sredstva pomenila kritično maso ter ustvarila dejanski vpliv in rezultate v praksi.

Zaradi preglednosti je zelo pomembno, da ima vsak državljan dostop do teh informacij. Decembra lani je Evropska komisija sprejela sporočilo (z naslovom „Vlaganje v delovna mesta in rast – za kar največji prispevek evropskih strukturnih in investicijskih skladov“), v katerem je podrobno opisala glavne pričakovane

Evropski teden regij in mest 2015: skupinska fotografija udeležencev programa Master Class

rezultate, ti podatki pa so zdaj javno dostopni na odprti podatkovni platformi Komisije (<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>), ki se redno posodablja. Kohezijska politika ni več samo koncept: usmerjenost v rezultate lahko razumemo kot izjemen dosežek v programskem obdobju 2014–2020.

To je velik korak naprej, vendar, ali se lahko strinjate, da je treba v premostitvah komunikacijske vrzeli glede regionalne politike vložiti še več napora?

Da, komunikacija je izziv. Številke kažejo, da je samo 30 % državljanov seznanjenih z regionalnimi projekti, ki jih financira EU, zanimivo pa je, da več kot 70 % teh državljanov meni, da so ti projekti dobri. Še veliko je treba doseči z boljšo komunikacijo na lokalni ravni: več kot bo ljudi, ki bodo vedeli, kaj se počne v regijah, da se na primer gradijo nove naprave za čiščenje odpadne vode ali inovacijska

„Še veliko je treba doseči z boljšo komunikacijo na lokalni ravni.“

središča, bolj pozitiven bo njihov odnos do teh projektov. Bolj kot se dejansko približamo ljudem, bolj se bodo zanimali za projekte, ki se dogajajo okoli njih. Dejavno sodelujemo z mrežo uslužbencev za komuniciranje INFORM v državah članicah in regijah, da bi jim pomagali pri izmenjavi dobre prakse. V državah članicah se organizira tudi vrsta seminarjev za različne zainteresirane strani, kot so predstavništva Komisije v državah članicah in predstavniki informacijskih centrov Europe Direct, da bi jih opozorili na dialog z njihovimi državljani. Devetega maja, v okviru letošnjega dneva Evrope, so si lokalni politiki v več državah članicah enotno prizadevali tudi za obiske projektov in predstavitev dokazov o podpori Evropske

unije. Upamo tudi, da bo vse več političnih predstavnikov institucij EU imelo priložnost, da obišejo nekatere primere dobrih projektov, ko bodo v „svoji“ državi.

Kako lahko Komisija zagotovi, da se kohezijska politika v vseh regijah uporablja kar najučinkoviteje?

Kohezijska politika je s svojimi sredstvi skozi leta ustvarila precejšen vpliv, zaradi večje preglednosti pa imamo tudi dokaz, da je storila veliko za izboljšanje manj razvitih regij, zlasti v vzhodni Evropi, in da jim je pomagala pri dohitevanju drugih. A tu so še velike gospodarske razlike, zato zdaj podrobno preučujemo tiste regije, ki zaostajajo, in iščemo načine za povečanje vpliva v nekaterih državah

z nizkimi dohodki in/ali regijami z nizko rastjo. Ne gre samo za denar: obstajajo pomisleki glede upravljanja ter upravnega in pravnega okvira, ki se prav tako obravnavajo z uvedbo predhodne pogojenosti. S praktičnega vidika je namen neposrednih izmenjav med nacionalnimi/regionalnimi upravami okrepiti upravno zmogljivost, z vidika upravljanja pa se pakti integritete borijo proti goljufijam in korupciji, sporazumi med naročniki in ponudniki pa bi morali zagotoviti večjo preglednost.

Čezmejne regije so prav tako visoko na dnevnem redu, države članice pa iščejo rešitve za begunsko krizo in varnost. V teh regijah živi približno 150 milijonov Evropejcev in številni se soočajo s težavami, ki jih ni mogoče reševati samo z denarjem. Namen čezmejnega pregleda, ki ga je začela izvajati komisarka Corina Crețu, je obravnavati upravna in regulativna vprašanja, kot so tista, ki so povezana s čezmejnimi zdravstvenimi varstvom, socialno varnostjo in mobilnostjo na trgu dela. Naj vam podam samo en primer: vožnja z Danske na Švedsko prek mosta Øresund je nekoč

„Usmerjenost v rezultate lahko razumemo kot izjemen dosežek v programskem obdobju 2014–2020. Prvič lahko poročamo o tem, kako in kje se bo denar porabil.“

trajala 30 minut. Ta čas se je zdaj podvojil zaradi varnostnih kontrol na mejah, ki lahko sčasoma povzročijo velike gospodarske posledice v regijah obeh držav, da sitnosti in nepraktičnosti za tiste, ki delajo v eni državi in živijo v drugi, niti ne omenjamo.

Pa še ena težava je: v preteklosti so razlike med državami članicami začele izginjati, gospodarska kriza pa je to približevanje ustavila. To je bilo pomembno opozorilo. Zastoj rasti je najbolj prizadel bolj obrobne regije in mesta. V odgovor na to smo kohezijsko politiko

usmerili bolj proti naložbam in zdaj si pomagamo z evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi. Da bi bistveno povečali število podjetij, ki bi lahko koristila podporo kohezijske politike, smo sredstva za finančne instrumente skoraj podvojili (s približno 20 milijardami EUR). Cilj je podpreti regionalna gospodarstva z usmerjanjem v področja realne rasti, kot so inovacije in zlasti strategija za pametno specializacijo, ki je po mojem mnenju zelo učinkovit instrument za spodbujanje prehoda regionalnih gospodarstev. Podobno se je več regij iz različnih držav združilo v okviru pobude Vanguard – nova rast prek pametne specializacije. To pobudo poganja zaveza v regijah EU, da se s pametno specializacijo spodbudi nova rast prek podjetniških inovacij in preoblikovanja industrije.

V tem programskem obdobju se po vsej Evropi odvija več kot 120 nacionalnih in regionalnih strategij za pametno specializacijo. Zanimivo pri tem je, da pozivamo države članice k sodelovanju z regionalnimi in javnimi organi – ne samo z njihovimi vladami –, da bi pospešili regionalni razvoj s sodelovanjem s podjetji, raziskovalci, univerzami in civilno družbo v okviru družbenega procesa, ki je po mojem mnenju zelo pomemben in obenem tudi zelo obetaven.

V sami Komisiji so nekateri generalni direktorati poželi kritike, da ne sodelujejo tesneje. Ali ste opazili kakšne izboljšave v notranjih sinergijah v tem smislu?

Sodelovanje, omenjeno v prejšnjem vprašanju, do določene mere presega tradicionalne „silose“ in kaže tudi, kako delamo znotraj Komisije, da bi zagotovili, da kohezijska politika ne bi bila več osamljena. Zdaj sodelujemo s kolegi z drugih področij, kot so energija, okolje in raziskave, pri čemer ne smemo pozabiti na mestni razvoj: pravzaprav do zdaj še ni bilo tako tesnega sodelovanja med različnimi generalnimi direktorati.

To je povezano z mojo preteklostjo, saj zelo močno verjamem v inovacije v javnem sektorju, katerih pomemben element je izmenjava več informacij in znanja med oddelki. Na primer, uvedli smo shemo „pečat odličnosti“. Če projekt raziskovalne skupine pride v ožji izbor v projektne razpisu Obzorje 2020, vendar ni dovolj sredstev za njegovo izvajanje, potem se lahko, če ustreza programu regionalnega razvoja, vanj vključi in financira z regionalnimi sredstvi brez potrebe po ponovni prijavi na razpis. Lahko torej vidite, da med RR in regionalnimi politikami nastajajo prave sinergije.

Enako so povezani tudi Junckerjev naložbeni načrt za Evropo in skladi ESI: naložbeni načrt temelji na gospodarski donosnosti, da bi pritegnil zasebne naložbe, a nekdo mora prevzeti tveganje. Včasih so ta tveganja tako velika, da je potrebno dodatno kritje: in tu morda lahko pomaga kohezijska politika. Dobri primeri takšne sinergije vključujejo investicijski sklad „Troisième Révolution Industrielle“ v regiji Nord Pas-de-Calais: to je program, katerega cilj je doseči ničelne emisije ogljika do leta 2050, pri čemer je treba regionalne potrebe po energiji pokriti z obnovljivimi viri energije. Pravzaprav trenutno uporabljamo zelo napredno in sodobno strukturo upravljanja, s katero poskušamo povezati na primer vse tiste, ki so pristojni za energijo v državah članicah, z upravitelji skladov. Podobno velja za okolje.

Ali se ta sinergija širi tudi v druge evropske institucije oziroma druge države zunaj Evrope?

Seveda, o vseh pomembnih vprašanjih razpravljamo s Parlamentom, Svetom in Odborom regij (OR): za nas je zlasti pomembno partnerstvo z OR. V preteklosti je bila njihova podpora bolj splošna, zdaj pa je bolj strateška, na primer pri mestni agendi in pametni specializaciji. Celostno oblikovanje politik prevzema čedalje več nadzora nad strateškimi področji, kot so okoljski vidiki, socialna vprašanja, podpora malim podjetjem in tako dalje, zlasti v mestih. Amsterdamski pakt in mestna agenda nudita na področju strateške politike zanimivo novo paradigmo upravljanja na več ravneh.

Statistika kaže, da so tako velika kot srednje velika mesta v Evropi gonilo rasti in zato potrebujejo celostno oblikovanje politike. A mestno življenje ima tudi pomanjkljivosti, kot so socialna

„Med RR in regionalnimi politikami nastajajo prave sinergije.“

vprašanja, onesnaženost, prometni zastoji, pomanjkanje stanovanj itd., zato si ta področja zaslužijo posebno pozornost. Kljub temu mestni sistemi Evrope na svetovni ravni veljajo za primere dobre prakse: Latinska Amerika in države, kot sta Kitajska ali Japonska, z manj uravnoteženimi poselitvenimi vzorci, se želijo od nas učiti.

Kako se je evropski projekt spremenil, odkar ste se pridružili Komisiji?

Ko sem začel v zgodnjih 80. letih delati v Bruslju, nas je bilo devet držav članic in delovali smo v kriznem načinu: vsi so govorili o „evrosklerozii“, Wernerjev načrt za ekonomsko in monetarno unijo pa je

propadel. Pravzaprav menim, da je kriza na nek način bila vedno del evropskega projekta, vendar smo se vedno premikali naprej in jo premagovali.

Pri projektu je najprej šlo za zahodnoevropsko integracijo: nato je prišla skupna valuta, ki jo je leta 2002 sprejelo 19 držav članic. Od takrat smo ponovno združili celino s širitvijo na vzhod in dosegali nadaljnji napredek s skoraj trikrat toliko državami članicami, ki danes sodelujejo v skupnem oblikovanju politik. Še vedno pa so tu krize, kot tudi danes: celo globoke krize. V 80. in 90. letih smo se pritoževali, da ni nobene javne politične razprave o evropskih zadevah, danes pa jo zagotovo imamo, čeprav

vsem tistim, ki so delali na evropskem projektu, predstavlja izziv.

Kako nameravate po tako bogati poklicni poti kar najbolj izkoristiti svojo upokožitev?

V nasprotju z nekaterimi drugimi poklici delo generalnega direktorja ni delo, ki bi ga lahko opravljali s krajšim delovnim časom: mislim, da bi bilo bolje postopoma upočasniti, kot pa čez noč popolnoma prenehati. Vendar imam že v načrtu več projektov, s katerimi si bom zapomnil čas, na primer izboljšal bom svoje spretnosti pri golfu, prehodil bom Alpe z eno od hčera, predaval mladim na univerzi ali mogoče poizkusil nekaj

„V tem programskem obdobju se po vsej Evropi odvija več kot 120 nacionalnih in regionalnih strategij za pametno specializacijo.“

popolnoma drugačnega – kar bom moral še odkriti! Zelo sem hvaležen za tako privilegirano delo, ki sem ga opravljal v Evropski komisiji in v katerem sem tudi užival, zato bi rad nekaj povrnil tudi skupnosti. ■

Vodilna oseba za poenostavitve

Panorama predstavlja ekskluzivni intervju z nekdanjim podpredsednikom Komisije Siimom Kallasom, predsednikom skupine na visoki ravni za spremljanje poenostavitve.

G. Kallas, nam lahko na kratko pojasnite namen skupine na visoki ravni?

Cilj naše skupine je zagotoviti, da bodo vse države članice izkoriščale razpoložljive možnosti, ki lahko poenostavijo življenje upravičencev. Zgledujemo se po pozitivnih primerih v dosedanji praksi in preučujemo razloge za obnavljanje v drugih državah. Da bi odkrili še neizkoriščene poti za doseganje poenostavitve, pa gledamo tudi v prihodnost in razmišljamo izven okvirjev. Evropski komisiji svetujemo, kako naj še bolj zmanjša upravno breme upravičencev evropskih strukturnih in investicijskih skladov v sedanjem programskem obdobju ter razmišljamo o dolgoročnejših vidikih in podajamo predloge za obdobje po letu 2020.

Kaj vas je spodbudilo, da sprejmete položaj predsednika skupine na visoki ravni, in s kakšnimi izzivi se spopadate v tej vlogi?

Moj osebni interes za poenostavitve izhaja iz izvajanja reform v Estoniji, zlasti iz omogočanja širše uporabe orodij IT v vladi. Dodatna spodbuda pa je tudi čas, ki sem ga preživel kot evropski komisar, odgovoren za razreševanje proračuna EU. Želim si, da bi si javna uprava povsod po Evropi prizadevala za poenostavitve komunikacije z državljanji.

Evropski investicijski in strukturni skladi predstavljajo pomemben del proračuna EU ter imajo velik pomen za državljanje, regije in države članice. Državljanom na zelo konkreten način kažejo, kakšen vpliv ima EU v njihovih regijah. Mnogi upravičenci se pritožujejo, da je dostop

do evropskih sredstev zelo težaven ter da je tudi vodenje projektov skozi birokratske postopke in revizije, ko so sredstva že zagotovljena, tako utrudljivo, da si tega ne želijo nikoli več početi. To zelo pomembno vpliva na sloves skladov, zato moramo zagotoviti, dane bo zasenčilo ciljev, ki jih želimo doseči s to naložbo.

Prepričan sem, da je ena največjih težav ta, da se napaka razume nesorazmerno z vidika politike. Na primer, majhna pomota pri upoštevanju postopka velja za napako. Ko Računsko sodišče poroča o treh odstotkih napak, vsi takoj sklepajo, da je bilo zapravljenega tri odstotke kohezijskega denarja. In ker se vsi tako zelo bojijo, da bodo naredili napako, države članice pogosto prosijo za pojasnila in še več smernic. Te smernice potem postanejo nezavezujoči ukrepi, ki prinašajo še več omejitev in večjo pravno negotovost. Vse skupaj se nato sprevrže v „neobvladljivo regulativno džunglo“. Ta začaran krog nenehnega proizvajanja predpisov moramo prekiniti.

Kaj je skupina dosegla do zdaj in kaj si želi še doseči?

Skupina na visoki ravni je dejansko dosegla veliko. V manj kot enem letu smo se sestali trikrat in že uspeli analizirati štiri teme: e-upravljanje, poenostavljene možnosti obračunavanja stroškov, dostop do sredstev EU za MSP in finančne instrumente. Komisiji smo 1. marca poslali prvi sveženj sklepov in priporočil o e-upravljanju in poenostavljenih možnostih obračunavanja stroškov, ki je dostopen tudi vsem zainteresiranim stranem. Upamo, da bomo do konca junija sprejeli in objavili drugi sveženj sklepov in priporočil o ostopu

Evropska komisija se s ciljem doseči boljše rezultate in podpreti postopke, ki so prijaznejši do upravičencev, osredotoča na povečanje potenciala za poenostavitve v obdobju 2014–2020. Da bi pomagala pri tej ambiciozni nalogi, je lani julija ustanovila skupino neodvisnih strokovnjakov na visoki ravni za spremljanje poenostavitve za upravičence evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI). Podpredsednik te skupine na visoki ravni Siim Kallas v nadaljevanju govori o napredku skupine.

Združevanje strokovnega znanja in izkušenj

Skupino na visoki ravni za spremljanje poenostavitve za upravičence evropskih strukturnih in investicijskih skladov (ESI) je ustanovila Evropska komisija julija 2015. Ta skupina, ki jo sestavlja 12 visoko izkušenih strokovnjakov, svetuje Evropski komisiji o tem, kako zmanjšati upravno breme upravičencev skladov ESI. Skupina ocenjuje, kako države članice izkoriščajo priložnosti za poenostavitev, opredeljuje dobre prakse in oblikuje priporočila za Evropsko komisijo za obdobje 2014–2020 o boljšem izkoriščanju ukrepov za poenostavitev ter regulativni okvir za obdobje po letu 2020.

do sredstev EU za MSP in finančnih instrumentih. To so, tako rekoč, vmesna poročila o različnih obravnavanih temah, prispevali pa bomo tudi h končnemu poročilu o poenostavitvi v letu 2018. Trenutno smo osredotočeni na tista področja, na katerih lahko vplivamo v tekočem obdobju, pozneje v letošnjem letu pa bomo vso pozornost namenili preučevanju tega, kakšen bi po našem mnenju moral biti enostavnejši izvedbeni okvir za obdobje po letu 2020. Poročilo o tej temi nameravamo pripraviti še pred poletjem 2017, da bo Komisija imela čas vključiti vanj svoje mnenje o prihodnosti kohezijske politike.

Ali nam lahko poveste še kaj več o tem, kaj lahko pričakujemo od vašega naslednjega srečanja, na katerem se boste osredotočili na pretirano natančno izvajanje zakonodaje?

Tudi uprave dodajajo nove predpise in vključujejo nove nadzore, da bi se izognile napakam. Vendar pa večja količina predpisov enostavno pomeni več zapletov in še več napak, to pa je velik problem za naše upravičence. Na naslednjem srečanju bosta dva naša člana predstavila poročilo o pretirano natančnem izvajanju zakonodaje. Slišali bomo tudi pričevanja upravnih organov, izvedbenih organov, lokalnih uprav in, seveda, končnih upravičencev. Ta

razprava bi nam morala omogočiti dober pregled stanja, da bo naša skupina lahko oblikovala konkretna priporočila o tem, kako se bolje lotiti tega pomembnega vprašanja.

Kako kot predsednik skupine na visoki ravni menite, da bo ta poenostavitev dosežena?

Vsi si želijo, da bi se rezultati in denar pravilno uporabljali, zato bi morala poenostavitev zagotoviti, da bo sistem za izvajanje potekal tako, da bo pozornost še naprej usmerjena na rezultate. V prvem obdobju moramo čim bolj povečati že obstoječe možnosti: pripravili smo že nekaj priporočil o tem, kaj bi po našem mnenju bilo mogoče doseči, na primer olajšati upravnim organom uporabo poenostavljene obračunavanja stroškov.

Mislím, da bo v prihodnosti za to potreben še korenitejši pristop, ki bo odražal nekatere spremembe v prednostnih nalogah skladov. S tem mislim, da bi bilo treba okvir še bolj prilagoditi vrsti naložb, na primer z omogočanjem prožnejšega pristopa, ki bi odražal naravo različnih finančnih instrumentov. Obravnavati

Prvo zasedanje skupine na visoki ravni oktobra 2015

Edinstven vpogled

Siim Kallas ima bogate izkušnje z izzivi, povezanimi s poenostavljanjem predpisov na evropski ravni. Opravil je dva mandata v Barrosovi Komisiji, najprej kot podpredsednik Komisije, odgovoren za upravne zadeve, revizijo in boj proti goljufijam, drugič kot komisar za promet. Je tudi nekdanji estonski predsednik vlade in finančni minister. Njegove izkušnje pri reformi Estonije in opazovanju gospodarskega preoblikovanja, ki ga je omogočila prav kombinacija finančne podpore EU in reforme, mu je zagotovila edinstven vpogled v to, kako najbolje povezati financiranje EU z dejanskim napredkom. Je strokovnjak za gospodarska in finančna vprašanja ter je trenutno gostujoči profesor na Univerzi v Tartuju v Estoniji.

moramo tudi vprašanje zaupanja na različnih ravneh revizij in nadzorov.

Za to in za prihodnje obdobje pa menim, da bo poenostavitev dosežena samo, če bo zagotovljena politična volja in podpora vseh akterjev. Potreba po poenostavitvi čedalje bolj narašča. Komisija je seveda odprta za iskanje boljših načinov izvajanja

skladov, saj je ustanovila tudi skupino na visoki ravni, a na enako odprtost sem naletel tudi pri svojem sodelovanju z Evropskim parlamentom in Odborom regij. Pripravljene so tudi države članice, zato sem optimističen in pričakujem, da lahko najdemo konkretne rešitve. ■

VEČ O TEM

<http://bit.ly/1eYWX6J>

NOVICE [KRATKE]

Predstavitev projektov v Grčiji

Prebivalci Grčije so imeli maja in junija priložnost, da v okviru vseevropske kampanje „Evropa v moji regiji“, ki jo organizira Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko, izvejo več o projektih v svoji regiji, ki jih sofinancira EU. V okviru 26 dogodkov v Atenah in devetih regijah se je grška udeležba, ki sta jo organizirala nacionalni organ za usklajevanje NSRO z Ministrstva za gospodarstvo, razvoj in turizem ter upravni regionalni organi, osredotočala predvsem na projekte v sektorju izobraževanja, kulture, prometa in mestnega okolja.

Regija Kreta je povabila študente na predstavitev aplikacije umetne inteligence, ki so jih organizirali raziskovalci z Inštituta za informatiko Fundacije za raziskave in tehnologijo. Vrsta informativnih dogodkov je potekala v petih šolah v regiji ter v mestih los in Tripoli, ki so bile zgrajene, razširjene ali posodobljene s sredstvi NSRO za obdobje 2007–2013.

V prometnem sektorju je na pobudo nacionalnega organa za usklajevanje NSRO z Ministrstva za gospodarstvo, razvoj in turizem velik projekt, ki ga sofinancira EU, v grški prestolnici gostil druge projekte, ki prejemajo sredstva.

Na dan Evrope sta regiji Vzhodna Makedonija in Trakija odprli štab garnizije v Ksantiju, ki je bil obnovljen s sredstvi NSRO, ter organizirali razstavo o preureditvi starega tobačnega skladišča v hotel s petimi zvezdicami v Drami s pomočjo finančnih sredstev instrumenta JESSICA. Regije Epir, Jonski otoki, Tesalija, Zahodna

Grčija, Peloponez in Celinska Grčija so predstavile tudi kulturne projekte.

VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/atlas/greece/

Uspešno leto za ESFI

Osemnajst mesecev potem, ko je predsednik Jean-Claude Juncker predstavil naložbeni načrt za Evropo, in eno leto po začetku delovanja Evropskega sklada za strateške naložbe (ESFI), Komisija ocenjuje dosedanje dosežke.

Evropski sklad za strateške naložbe (ESFI), ki ga upravlja skupina EIB, si odločno prizadeva za sprostitev najmanj 315 milijard EUR sredstev v dodatnih naložbah v realno ekonomijo do sredine leta 2018. ESFI zagotavlja kritje prve izgube, kar pomeni, da je EIB lahko vlagala v več projektov, ki so bili včasih tudi bolj tvegani, in da je lahko vlagala prej, kot bi sicer bilo mogoče brez sklada ESFI. Sklad je na splošno že aktiven v 26 državah članicah in pričakuje se, da bo z dosedanjimi odobritvami sprožil naložbe v višini 100 milijard EUR.

Komisija je februarja izdala smernice o možnostih združevanja evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI) s skladom ESFI, da bi se odprla pot za čim več naložb. Prvi sklop projektov je že izkoristil to združitev v praksi, ki bo še dodatno poenostavljena. ■

VEČ O TEM

<http://europa.eu/!XC78YN>

Vsi za enega, eden za vse

INTERact

Program Interact je primer dobre prakse v uspešnem upravljanju z razvojem usklajenih orodij za skupnost Interreg, vključno

z orodji KEEP, HIT in eMS ter znamko Interreg. Pojasnjuje Gabriel Alvarez, vodja za komunikacije programa Interact.

Evropske regije se pri uspešnem upravljanju evropskih strukturnih in investicijskih (ESI) skladov pogosto spopadajo s številnimi izzivi v smislu preprečevanja finančnih napak in ustvarjanja konkretnih rezultatov. Zato je splošna praksa v vsaki državi ali celo vsaki regionalni upravi, da se razvijajo lastne rešitve. Vendar pa ta pristop lahko povzroči visoke upravne in finančne stroške.

Da bi rešila ta problem, je Evropska komisija ustanovila skupino neodvisnih strokovnjakov na visoki ravni za spremljanje poenostavitve za upravičence skladov ESI. Njihova naloga je svetovati Komisiji o poenostavitvi in zmanjševanju upravnega bremena za upravičence skladov ESI.

Obenem pa naložbene prednostne naloge v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) med drugim vključujejo izboljšanje institucionalne zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter učinkovito javno upravo. To je razvidno iz tematskega cilja 11 uredbe o skupnih določbah za programsko obdobje 2014–2020.

Visokokakovostna javna uprava pozitivno vpliva na gospodarsko okolje s spodbujanjem produktivnosti, konkurenčnosti in rasti. Ta okvir zagotovo pomeni odlično priložnost za programe Interreg in države članice, da čim bolj povečajo sinergije med različnimi organi.

Program Interact je v svoji vlogi pospeševalca izbral usklajevanje kot enega od glavnih ukrepov poenostavitve, da bi se racionaliziralo tako delo organov programa Interreg kot upravičencev. Ob podpori programa Interact, ki ima spodbujevalno vlogo, so se oblikovale delovne skupine in skupine strokovnjakov iz skupnosti Interreg, da bi sodelovale pri razvoju skupnih produktov, ki bi jih uporabljali vsi programi.

Zaradi tega skupnega pristopa so programi Interreg nedvomno prihranili tako človeške kot finančne vire v prizadevanjih za sodelovanje, poenostavitve in usmerjenost v rezultate. Rezultati tega ukrepa so programu Interact omogočili, da oblikuje orodja KEEP, HIT in eMS ter stalno znamko Interreg.

keep

KEEP je celovita in enostavna evropska zbirka podatkov, iskalnik in združevalno orodje projektov Interreg, Interreg-IPA CBC in ENPI/ENI CBC ter upravičencev od leta 2000 naprej. Krepi prepoznavnost programa Interreg, povečuje sodelovanje in preglednost pri uporabi skladov EU ter izboljšuje analize vrzeli, uspehov in trendov pri sodelovanju.

Nudi številne možnosti za iskanje ustreznih partnerjev, poizvedovanje o podobnih projektih na različnih tematskih področjih in pridobivanje podatkov za namene poročanja, raziskav ali statistične analize. Do danes je v zbirko KEEP vpisanih več kot 17 000 projektov teritorialnega sodelovanja, od tega 73 % projektov iz obdobja 2000–2006 ter 93 % vseh projektov iz obdobja 2007–2013.

Orodje HIT obsega vrsto predlog, informativnih letakov in vzorčnih obrazcev za podporo in usmerjanje pri upravljanju programa Interreg na različnih področjih: izbira in izvajanje projektov, finančni nadzor in revizija ter upravičenost izdatkov.

Vključuje vzajemno dogovorjen sklop najnižjih pričakovanih glede zbiranja in obdelave podatkov na podlagi zahtev ustreznih politik EU. V skladu z raziskavo programa Interact iz leta 2015 bo sklop orodij HIT v obdobju 2014–2020 uporabljalo 66 % vseh programov Interreg, medtem ko se bo 20 % programov nanje oprlo v iskanju navdih.

Orodje eMS je že pripravljena programska oprema za spremljanje sodelovalnih programov in projektov EU, ki vključuje celoten življenjski cikel od prijave projekta, ocene in izvajanja do plačila in poročanja Evropski komisiji.

Programska oprema, ki jo je razvil program Interact, je sodelovalnim programom EU na voljo brezplačno. Do danes se je v skupnost eMS vključilo že 33 programov Interreg, Interreg-IPA CBC in ENI CBC, številni pa eMS že uporabljajo za razpise za oddajo prijav, ocene projektov in poročanje.

eMS pomaga zagotoviti boljši dostop do sodelovalnih programov EU za prijavitelje, saj usklajuje uporabniške vmesnike za prijavo projektov in poročanje po vsej Evropi. Do zdaj je bilo s pomočjo eMS prihranjenega več kot

10 milijonov EUR davkoplačevalskega denarja, skupina na visoki ravni za spremljanje poenostavitve, ki deluje v okviru GD za regionalni razvoj, pa je temu orodju podelila priznanje za najboljšo prakso (glejte stran 14).

Interact je program ESRR in del skupnosti Interreg, osredotočen na izvajanje storitev v podporo programom Interreg, Interreg IPA-CBC in ENI. Ukvarja se s tematskim ciljem 11, tj. izboljšanjem institucionalne zmogljivosti in uspešnim upravljanjem.

Skupna znamka

Znamka Interreg vključuje pobude, kot so sprejemanje skupne nomenklature (Interreg) za vse programe, ne glede na jezik, skupni logotip in kampanja obveščanja pod nazivom „dan evropskega sodelovanja“. Cilj kampanje je razširiti izid projektnih rezultatov z organizacijo lokalnih dogodkov 21. septembra vsako leto.

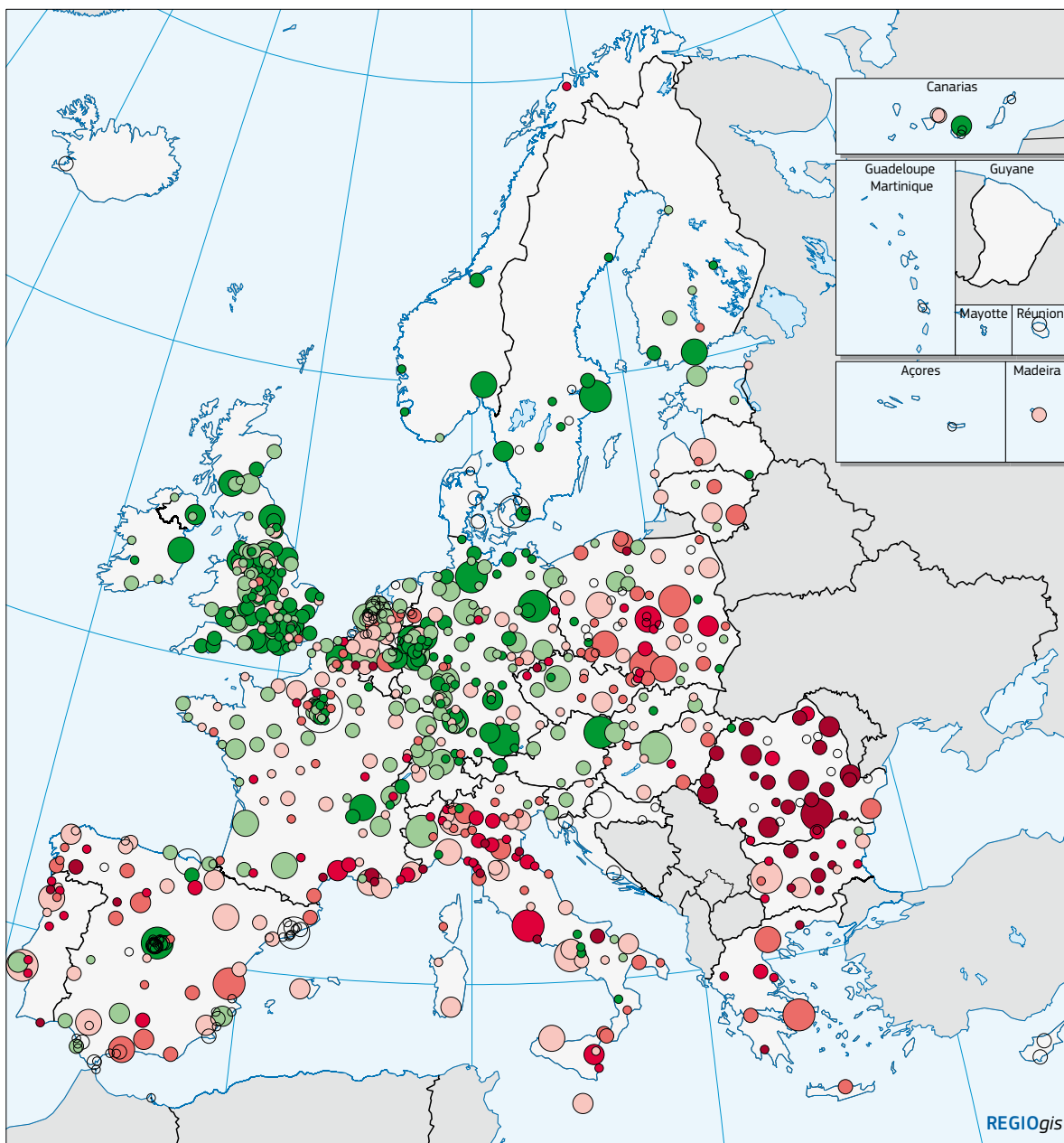
Skupen pristop za znamko Interreg je povečati prepoznavnost in sprejemanje. Evropska komisija je celo ponovno uvedla ime (Interreg V) v svojem sklepu o programskih področjih in proračunih na podlagi pobude za znamko Interreg. Več kot 70 % programov je sprejelo nov logotip Interreg in se udeležilo dneva evropskega sodelovanja. ■

VEČ O TEM

www.interact-eu.net

SMRTNE ŽRTVE V CESTNEM PROMETU V MESTIH, 2011-2013

EU želi do leta 2020 zmanjšati število smrtnih žrtev na cestah za 50%, kar bi pomenilo manj kot 3,1 žrtev na 100 000 prebivalcev. Ta cilj je bil že dosežen v vseh zeleno označenih mestih. Čeprav so za večino mest v severozahodni Evropi značilne nizke stopnje prometnih nesreč s smrtnim izidom, morajo vijolično obarvana mesta te številke še zmanjšati. Ta stopnja je visoka v večini romunskih mest (> 9) ter v številnih mestih v Bolgariji in Grčiji (> 6). A če želimo doseči cilj EU za leto 2020, si mora za napredek prizadevati tudi večina mest v Italiji, na Poljskem, v Španiji in na Portugalskem.

Smrtne žrtve na 100 000 prebivalcev

- < 2.0
- 2.0 - 3.1
- 3.1 - 4.5
- 4.5 - 6.0
- 6.0 - 9.0
- >= 9.0
- Ni podatkov

Prebivalstvo mestnega središča

- < 100000
- 100000 - 250000
- 250000 - 500000
- 500000 - 1000000
- 1000000 - 5000000
- >= 5000000

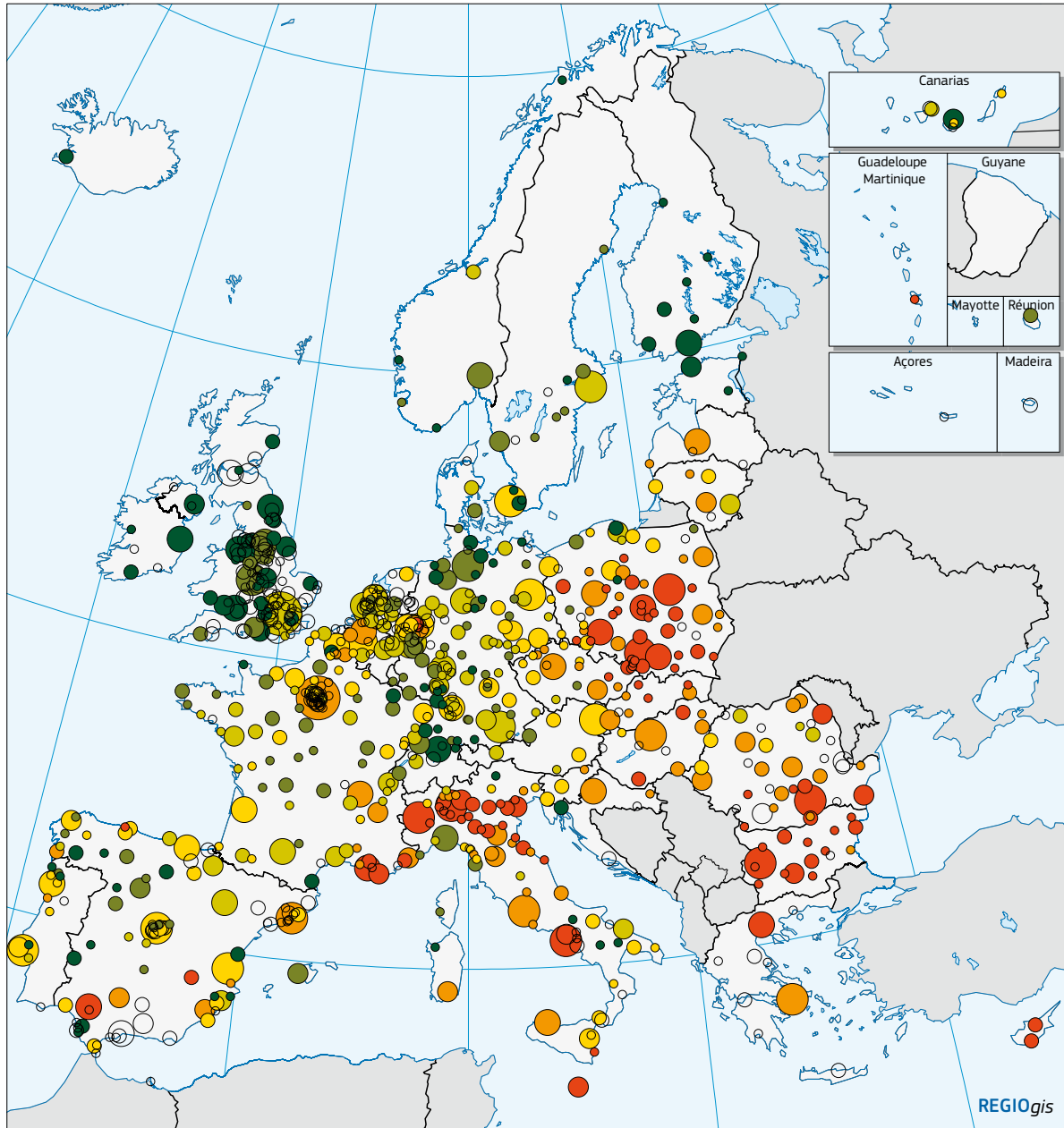
AT: 2013; BE: 2011 and 2013
 IT, PL, PT, SI, SK, FI, NO:
 2011-2012;
 IE, EL: 2011; CZ, ES, FR, SE: 2010-2011;
 MT: 2009; LU:
 2008-2009; RO: 2008
 Vir: Eurostat

0 500 Km

© EuroGeographics, združenje za upravne meje

KONCENTRACIJA DELCEV V ZRAKU (PM10) V MESTIH, 2013

Onesnaženost zraka lahko negativno vpliva na zdravje ljudi in celo skrajša njihovo življenjsko dobo. Direktiva EU omejuje koncentracijo delcev velikosti $10 \mu\text{m}^*$ na manj kot $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. V letu 2013 so ta prag presegla rdeče obarvana mesta. Referenčna vrednost Svetovne zdravstvene organizacije je strožja in znaša $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. To vrednost so v letu 2013 prečkala vsa rumeno in oranžno obarvana mesta. Najvišje koncentracije so bile ugotovljene v mestih v Bolgariji, na jugu Poljske, na Cipru in v Padski nižini v Italiji. Oba praga je upoštevalo samo nekaj mest, zlasti na Finskem in v Združenem kraljestvu, ter nekatera mesta v Španiji, Franciji in Nemčiji.

Povprečna dnevna koncentracija ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

- < 19
- 19 - 21
- 21 - 23.5
- 23.5 - 27
- 27 - 33
- ≥ 33
- Ni podatkov

Prebivalstvo mestnega središča

- < 100000
- 100000 - 250000
- 250000 - 500000
- 500000 - 1000000
- 1000000 - 5000000
- ≥ 5000000

Povprečje, zabeleženo na merilnih postajah znotraj mest
Vir: EEA, DGREGIO

0 500 Km

© EuroGeographics, združenje za upravne meje

* delci se merijo v μm = mikrometrih (1/1000 milimetra) / $\mu\text{g}/\text{m}^3$ = mikrogram na kubični meter (1 mikrogram = 1/1.000.000 grama)

Strategija EU za jadransko-jonsko regijo: pripravljene, pozor, zdaj!

Cilj strategije EU za jadransko-jonsko regijo (EUSAIR) je pomagati regiji, kjer živi 70 milijonov prebivalcev in ki je ključna za geografsko kontinuiteto Evrope, da izkoristi tesnejše sodelovanje na področjih, kot so podpiranje pomorskega gospodarstva, ohranjanje okolja, izboljšanje prometnih in energetskih povezav ter spodbujanje trajnostnega turizma.

Leto in pol po začetku konference v Bruslju, novembra 2014, je ta tretja makroregionalna strategija EU dosegla izvedbeno fazo. Podlaga za skupno delo osmih sodelujočih držav (Albanije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Grčije, Italije, Črne gore, Srbije in Slovenije) je bila vzpostavljena s pomočjo stabilne platforme za opredelitev prednostnih nalog v okviru štirih tematskih stebrov strategije: 1) modra rast; 2) povezovanje regije; 3) kakovost okolja; in 4) trajnostni turizem. Program Interreg ADRION, ki je bil sprejet decembra 2015 in pokriva ista geografska območja kot EUSAIR, vključuje prednostno os v podporo strukturam upravljanja in vodenja strategije.

Komisarka za regionalno politiko Corina Crețu se je 12. in 13. maja 2016 v okviru prvega foruma EUSAIR, ki je potekal v Dubrovniku (Hrvaška), pridružila ministrom za zunanje zadeve in ministrom, pristojnim za sklade EU, iz osmih vključenih državah ter več kot 600 ključnim zainteresiranim stranem (nacionalnim, regionalnim in lokalnim upravam, univerzam, poslovnemu sektorju in civilni družbi) iz jadransko-jonske regije pri ocenjevanju napredka makroregionalne strategije EU in določitvi prihodnje poti.

Od besed k dejanjem

Komisarka Crețu je ob odprtju foruma navedla tri elemente, ki so ključni pri pomikanju od besed k dejanjem: to so, prvič, potreba po razmišljanju, ki presega meje in sektorje ter s tem sega izven „območja udobja“; drugič, zagotoviti, da se zberejo vsi zadevni partnerji; in tretjič, prenesti politično voljo v ustrezne vire. Dubrovniška deklaracija, ki so jo sprejeli ministri, potrjuje njihovo zavezo k dodelitvi finančnih, upravnih in tehničnih virov ter poziva k boljši uskladitvi strategije in prednostnih nalog pri financiranju na nacionalni ravni.

Udeleženci foruma so razpravljali o tem, kako lahko makroregionalni pristop pomaga doseči večjo odpornost območja s skupnim spopadanjem s kompleksnimi in raznolikimi izzivi, ki jih posamezne države ne zmorejo več reševati same. Druga ključna tema je bila potreba po učinkovitem sistemu upravljanja na več ravneh, ki bi bil predpogoj za zanesljivo izvajanje strategije in doseganje njenih ciljev.

Forum je potrdil potencial strategije EUSAIR ne samo pri povečanju konkurenčnosti in povezanosti regije, temveč tudi pri podpiranju vključitve štirih udeleženi držav kandidat in potencialnih držav kandidat v EU.

Strategija podpira osem držav prek štirih stebrov:

Blue Growth
EUSAIR

Grčija in Črna gora

Connecting the Region
EUSAIR

Italija in Srbija

Environmental Quality
EUSAIR

Slovenija ter Bosna in
Hercegovina

Sustainable Tourism
EUSAIR

Hrvaška in Albanija

Medsektorski vidiki in horizontalna načela:

- Gradnja zmogljivosti, vključno s komunikacijami
- Raziskave, inovacije, mala in srednja podjetja
- Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Obvladovanje tveganja naravnih nesreč

Hrvaška vlada je 1. junija 2016 predala začasno predsedovanje jadransko-jonski pobudi in strategiji EUSAIR grški vladi. V svojem govoru na zaključnem zasedanju foruma je namestnik ministra za gospodarstvo Aleksis Karicis dejal, da bo Grčija med svojim predsedovanjem sledila vodilu „razmišljanje makroregionalno, deluj lokalno“.

Makroregionalna strategija je celovit okvir, ki lahko med drugim prejema podporo iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov, da bi se spopadla s skupnimi izzivi držav članic EU in držav zunaj EU, ki ležijo v istem geografskem območju. Tako lahko prav vse uživajo koristi okrepljenega sodelovanja, ki prispeva k doseganju ekonomske, socialne in teritorialne kohezije.

Strategija EU za jadransko-jonsko regijo, ki jo je Svet potrdil leta 2014, je tretja makroregionalna strategija EU po pionirski strategiji EU za regijo Baltskega morja (EUSBSR) in strategiji EU za Podonavje, ki ju je Svet potrdil leta 2009 oziroma 2011. Četrta makroregionalna strategija za alpsko regijo se je začela izvajati januarja 2016 (glejte *Panorama* 56).

VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/adriatic-ionian/2016

<http://www.adriatic-ionian.eu/>

Ujeto v objektiv

Vsako leto na tisoče projektov iz vse Evrope prejme regionalna sredstva iz Evropske unije. Fotografski natečaj „Evropa v moji regiji“ je odlična priložnost za sprehod s fotoaparatom in fotografiranje projektov, ki jih financira EU. Predstavljamo samo majhen izbor fotografij, ki so bile v zadnjih letih posnete po regijah Evrope.

Roka za letošnji natečaj je 28. avgust 2016. Zmagovalci bodo prejeli nagrade v okviru evropskega tedna regij in mest v Bruslju, od 10. do 13. oktobra. ■

VEČ O TEM

<https://goo.gl/t3iwcT>

Panorama
vas poziva, da
pošljete svoje
prispevke!

Z vašimi besedami je oddelek revije Panorama, kjer lahko deležniki na lokalni, regionalni in evropski ravni predstavijo svoja mnenja o prenovljeni kohezijski politiki in načrte za obdobje 2014–2020.

Panorama vas vabi, da pošljete prispevke v svojem jeziku, morda jih bomo vključili v prihodnje izdaje. Pišite nam ter obvestili vas bomo o rokih in smernicah za prispevke.

regio-panorama@ec.europa.eu

Arctic Smartness: izkoriščanje potenciala regije

Laponska je najbolj severna regija EU in predstavlja prehod v arktično regijo. Ima pomembno vlogo na področju podnebnih sprememb in trajnostnega razvoja naravnih virov, pa tudi pri mednarodnem sodelovanju, globalni varnosti in gospodarskem razvoju, kot je navedeno v nedavnem Skupnem sporočilu Evropskemu parlamentu in Svetu o celostni politiki Evropske unije za Arktiko.

Ob izrazu „arktična regija“ pogosto pomislimo na stereotipe, kot sta sneg in led, vendar ta regija lahko ponudi veliko več: bogate naravne vire, dobro infrastrukturo in inovativno razmišljanje. Laponska je samo v nekaj letih preobrazila arktične izzive v Pametno Arktiko.

Kako je torej postala najbolj napredna inovativna arktična regija? Laponska danes predstavlja redko kombinacijo številnih vasic, mestnih središč in turističnih letovišč, kjer je dovolj prostora za vse. Tu so gozdovi, deroče reke, številne raziskovalne storitve ter stabilno okolje za vlaganje in poslovanje, ki ga podpirajo močno čezmejno sodelovanje in omrežja sodelovanja. Arktika je tu del vsakdanjega življenja.

Uravnotežena mešanica industrijskega strokovnega znanja in izkušenj ter zaveze trajnostnemu razvoju so v središču rafiniranja naravnih virov v laponski regiji.

Kljub izjemnemu industrijskemu razvoju – regija ima namreč enega največjih industrijskih središč v sektorju gozdarstva in rafiniranja mineralov v EU – je Laponska še vedno ena od regij z najčistejšimi

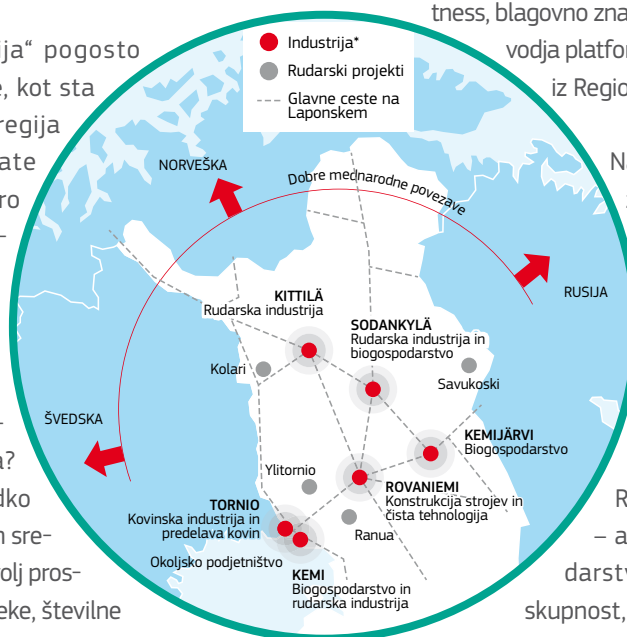
vodami in zrakom na vsem svetu. Je tudi največja regija s certifikatom za pridobivanje naravnih proizvodov.

„Odločili smo se, da bomo na Laponskem sprejemali drzne in odprte odločitve, obenem pa vlagali v prihodnost. Laponska je ena od prvih regij na Finskem, ki se je prilagodila konceptu pametne specializacije (platforma S3). Pametna specializacija je bila temeljni kamen, ki nam je pomagal prepoznati nastajajoče industrije, ki so temeljile na potencialu regije, in določiti temelje za Arctic Smartness, blagovno znamko regije,“ pravi Kristiina Jokelainen, vodja platforme S3 in razvoja regionalnih grozdov iz Regionalnega sveta Laponske.

Načrtovanje in izvajanje platforme S3 že od samih začetkov temelji na široki udeležbi in regionalni zavezi zainteresiranih strani. Arctic Smartness na Laponskem pomeni vzajemno delovanje med različnimi sektorji in tehnologijami v okviru regionalnega in medregionalnega sodelovanja.

Regionalni grozdi Arctic Smartness – arktična industrija in krožno gospodarstvo, arktična pametna podeželska skupnost, arktična zasnova, arktična varnost in zaščita ter arktično razvojno okolje – tvorijo hrbtenico trajnostnega razvoja in regionalnega inovacijskega sistema Laponske. Ta sodoben, večsektorski sinergijski pristop, ki se ozira preko meja, nam pomaga, da premagamo pomanjkanje kritične mase v regiji in vključimo laponske industrije v svetovne vrednostne verige.

*Päivi Ekdahl – razvojna direktorica,
Regionalni svet Laponske*

Podpora kohezijske politike za otoke

Otoške regije imajo skupne in posebne značilnosti, ki jih jasno ločijo od celinskih regij. Strukturni in investicijski skladi EU so ključni za zagon dolgoročnih naložbenih projektov na teh območjih in zapolnitev finančnih vrzeli.

Člen 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije potrjuje, da so otoške regije stalno prizadete, zaradi česar se jim namenja posebna pozornost. Vsakodnevni izzivi, kot so pomanjkanje ekonomije obsega, majhni trgi in omejene zasebne naložbe v celi vrsti sektorjev, vključno s prometom, energetska učinkovitostjo (kar vpliva na energetska revščino), digitalno povezanostjo itd., vplivajo na podjetja in preživljanje.

Kohezijska politika je najprimernejša evropska politika za reševanje izzivov, s katerimi se spopadajo otoki. Otoške regije so pokazale odlične primere uporabe evropskih strukturnih in investicijskih skladov za naložbe v promet, energetska učinkovitost, obnovljivo energijo, raziskave itd., ki prispevajo k evropskim strateškim ciljem za leto 2020 in kasnejše obdobje.

A tu so tudi primeri neuspeha in izkrivljanja, zlasti v zvezi z dostopom do kohezijske politike v primeru tistih otokov na ravni NUTS 3 ali nižji ravni, kadar so povezani s celinskimi regijami na ravni NUTS 2 z bistveno višjim BDP.

Otoki so zaradi svoje oddaljenosti in posebnih značilnosti še zlasti dovzetni za posledice zadnje finančne krize. Najnovejši podatki Eurostata o regionalnem BDP za leto 2014 kažejo, da so največji padec v Evropi – tj. 30 % – doživeli prav otoki, kar je samo še en dokaz naraščajoče razvojne vrzeli med središčem in obrobjem Evrope. To je izziv za prihodnost, s katerim se je mogoče spopasti zlasti z okrepitevijo teritorialne razsežnosti kohezijske politike.

Konferenca obrobni pomorskih regij (www.cpmr.org), na kateri sodeluje okrog 160 regij, ki predstavljajo približno 200 milijonov prebivalcev, si prizadeva za bolj uravnotežen razvoj na evropskem ozemlju. Od leta 1973 si skupaj s svojo Komisijo za otoke prizadeva in ukrepa, da bi zagotovila, da se potrebe in interesi njihovih članic iz vrst obrobni in otoških regij upoštevajo pri tistih politikah, ki imajo močan teritorialni vpliv, na primer pri socialni, ekonomski in teritorialni koheziji, pomorskih politikah in dostopnosti. ■

George Hatzimarkos – predsednik Komisije za otoke v okviru Konference obrobni morskih regij (CPMR) in guverner regije južnega Egejskega morja (Grčija)

Pametni pristop Pomorjanskega vojvodstva k oživljanju mest

Pomorjansko vojvodstvo je poljska samoupravna regija, ki pod okriljem Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) izvaja regionalni operativni program, med naloge katerega sodi tudi oživljanje mest. Ta operativni program je samo eno od orodij izvajanja strategije za regionalni razvoj Pomorjanskega vojvodstva 2020.

Cilj regionalnega operativnega programa Pomorjanskega vojvodstva za obdobje 2014–2020 je lotiti se razvojnih izzivov, s katerimi se regija spopada v gospodarstvu, izobraževanju, pri poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter socialnih dejavnostih, pri potencialu posameznih ozemelj, v prometnem sistemu ter na energetske in okoljskem področju. Ključ je v tem, da se s pomočjo vrste tem in različnih izvedbenih instrumentov zagotovijo sinergija, skladnost in brezhibno usklajevanje.

Da bi to doseglo, Pomorjansko vojvodstvo uspešno uporablja pogajalski pristop, ki temelji na udeležbi in vključevanju različnih partnerskih ustanov, subjektov in skupnosti. To vključuje opredelitev pametnih specializacij, razvoj najboljših projektov oživitve ter usklajevanje dejavnosti v mestih in njihovih okoliških funkcionalnih območjih.

Poljska regija je sprejela edinstven partnerski proces „od spodaj navzgor“, ki opredeljuje pametne specializacije na podlagi predlogov, ki so jih zainteresirana podjetja in znanstvene skupnosti oddali na javnem natečaju. Predloge so ocenjevali strokovnjaki izven regije in iz tujine, ki imajo mednarodne poslovne in razi-

skovalne izkušnje. Regionalni organi so tako opredelili štiri področja pametne specializacije (glejte stran 31).

Moč je v številkah

Natečajni postopek za izbiro specializacij je sprožil zelo dejaven podjetniški proces iskanja, v katerem sodelujejo različni regionalni partnerji, ki predstavljajo podjetja, izobraževanje, ustanove iz poslovnega okolja in nevladne organizacije (NVO). Akterji z osrednjo vlogo pri vzpostavljanju sodelovanja med znanostjo in podjetništvom so lahko neposredno delali z zainteresiranimi partnerji. Skupaj je bilo vključenih več kot 400 subjektov, vključno z največjimi šolami in fakultetami v regiji, vodilnimi poslovnimi ustanovami, občinami in združenji občin ter bolnišnicami in številnimi NVO. Največjo skupino pa je tvorilo približno 300 podjetij.

V procesu opredelitve pametnih specializacij v regiji je bil močno zastopan element pogajanja. Po izboru področij pametne specializacije so regionalni organi z vsako od skupnosti, organiziranih okrog teh področij, dosegli dogovor o sporazumu, v katerem so opredelili obseg in prednostna raziskovalna področja posamezne

specializacije ter načela in pristop k podpiranju njihovega razvoja z javnimi sredstvi, vključno prek regionalnega operativnega programa za obdobje 2014–2020.

Načrt je, da se z večjim povezovanjem skupnosti, vključenih v gradnjo pametnih ekonomskih specializacij, ki temeljijo na navedenih sporazumih, ustvarijo številni novi in inovativni posli, projekti in proizvodi, ki jih je mogoče tržiti, s tem pa pomagati pri razvoju Pomorjanskega vojvodstva in drugih regij.

Glede na izbrana področja specializacije si bo Pomorjansko vojvodstvo prizadevalo za globalno priznanje kot proizvajalec plavajočih vozil, ki uporabljajo alternativno gorivo, „pametnih domov“, tehnologije za reševanje težav s shranjevanjem energije ter inovativnih proizvodov in storitev za zdravstveno varstvo.

Od samega začetka postopka izbiranja področij pametne specializacije je bila pozornost usmerjena v vlogo zasebnega kapitala pri poslih in projektih, ki so jih načrtovale razne skupine. Delež zasebnega kapitala ne bo samo zagotavljal večje učinkovitosti in trajnosti izvedenih rešitev, temveč bo tudi sprožil mehanizme, ki bodo omogočili financiranje gospodarskega razvoja po letu 2020, ko bo sredstev kohezijske politike manj kot v sedanjem programskem obdobju.

Politika obnove

Ena od prednostnih nalog kohezijske politike in dela njene urbane dimenzije v obdobju 2014–2020 je celovito oživiljanje degradiranih območij v mestih. To je tudi pomemben vidik mestne politike po vsej Poljski. V tem obdobju se bodo projekti obnove, ki prejema podpora v okviru kohezijske politike,

zanašali na celovito in skladno kombinacijo socialnih, gospodarskih in prostorskih ukrepov, katerih osnovni cilj je socialno vključevanje prebivalcev, ki živijo v degradiranih mestnih območjih, ter zmanjševanje njihove revščine.

Pomorjansko vojvodstvo je ta pristop uporabljalo že v obdobju 2007–2013 s pomočjo takrat razpoložljivih izvedbenih mehanizmov. Pri vsakem projektu oživitve, ki je bil sofinanciran s sredstvi iz ESRR, je bil velik del zbranih sredstev za dejavnosti socialne narave, ki so znašala do 15 % upravičenih

Evropski center solidarnosti v Gdanku

Evropski center solidarnosti v Gdansku od znotraj

stroškov, zagotovljen v okviru instrumenta prilagodljivosti. Cilj tega je bil podpreti dopolnilne socialne ukrepe v degradiranih območjih na Poljskem z ločenim operativnim programom, ki bi vseboval instrument posredovanja Evropskega socialnega sklada (ESS).

Na podlagi pogajanj z mesti o obsegu in profilu njihovih projektov oživitve, ki jih je naknadno financiral regionalni operativni program za obdobje 2007–2013, se je uporabila edinstvena metoda. Pomorjansko vojvodstvo uporablja ta „pilotni“ pogajalski pristop za obsežno ustvarjanje optimalnih rešitev za mesta in njihova funkcionalna območja, ki so upravičena do podpore iz javnih sredstev.

Preverjeno in preizkušeno

Pristop k projektom oživitve, ki bodo financirani v okviru regionalnih operativnih programov za obdobje 2014–2020, vključuje nadaljevanje in razvoj predhodno preizkušenega mehanizma, na podlagi katerega je bilo uresničenih osem kompleksnih projektov obnove, ki so vključevali 50 000 prebivalcev degradiranih območij v petih mestih.

Projekti oživitve sledijo celoviti projektni metodi: dva tesno povezana projekta, od katerih enega financira ESS, drugega pa ESRR. Obenem bo socialno posredovanje določilo obliko infrastrukturnih projektov in ne obratno. K izvajanju takšnega modela pripomore dejstvo, da je regionalni operativni program za obdobje 2014–2020 trenutno sestavljen iz dveh skladov.

Pogajanja na več ravneh med 31 mesti in regionalnimi organi med drugim obravnavajo razmejitev degradiranih območij, programe obnove mest in obseg celovitih projektov oživitve. Financirani projekti bodo morali poiskati rešitve posebnih problemov, opredeljenih v programih oživitve degradiranih območij, razme-

jenih na podlagi natančnih kazalnikov socialnih, gospodarskih in prostorskih razmer, v katerih je resnost krize razmeroma visoka v primerjavi z mestom in regijo.

Mesta bodo izvajala projekte v sodelovanju z različnimi partnerji in skupinami ter na podlagi pristopa, ki vključuje prebivalce in zagotavlja širšo udeležbo javnosti na vsaki ravni. Podlaga za pripravo projektov oživitve so Akt o oživitvi iz leta 2015 in smernice, sprejete na regionalni ravni. Ker je priprava programa oživitve težak in večplasten proces, je 24 krajev in mest iz Pomorjanskega vojvodstva za ta namen prejelo posebna nepovratna sredstva.

Teritorialne naložbe

Regionalni operativni program za obdobje 2014–2020 v glavnem temelji na teritorialnem pristopu. Regionalni organi se v okviru celovitih teritorialnih sporazumov pogajajo z osmimi funkcionalnimi mestnimi območji (in, ločeno, z metropolitanskim območjem Trimestja) o svežnjih za povezane projekte. To vključuje področja, kot so poklicno aktiviranje, predšolsko izobraževanje, prometna vozlišča, predelava odpadkov in razvoj specializiranih zdravstvenih storitev. Namen teh projektov je izkoristiti razvojne priložnosti in premagati ovire, ki so značilne za ta področja. Projekti, ki bodo sprejeti v okviru teritorialnih sporazumov, bodo pridobili posebne olajšave (dodatne točke) za dostop do sredstev iz regionalnega operativnega programa.

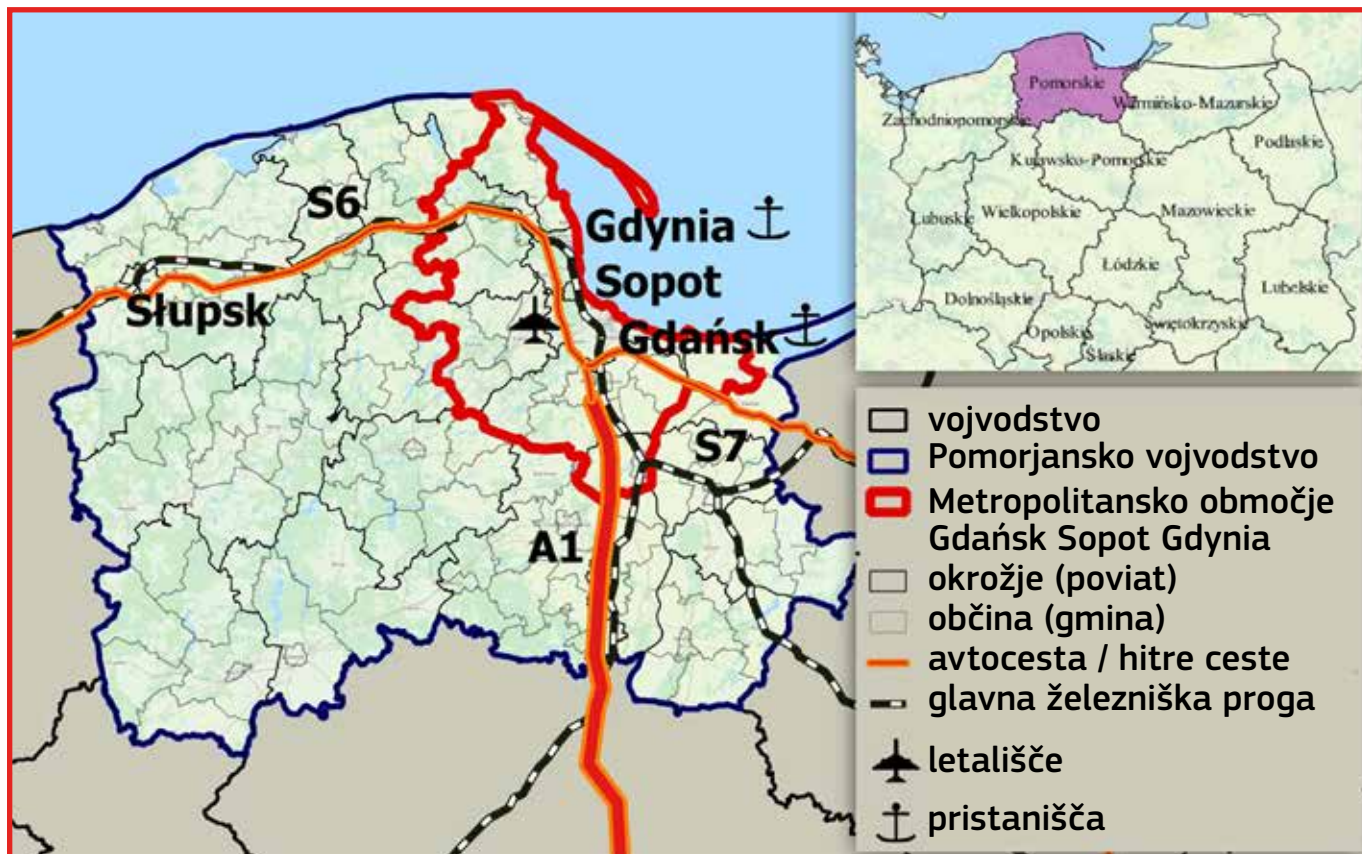
Teritorialni pristop, sprejet v Pomorjanskem vojvodstvu, temelji predvsem na dejstvu, da za reševanje problemov funkcionalnih mestnih območij niso potrebna samo finančna sredstva, temveč predvsem sistematično sodelovanje tako med sosednjimi občinami kot med javnimi organi in podjetniki, NVO ter ustanovami za izobraževanje in znanstvene raziskave. Pravila za vzpostavitev takšne sinergije so oblikovana tako, da se spodbudi sodelovanje na področjih, kjer ga nekoč ni bilo, in da se hkrati okrepi tam, kjer že obstaja.

Poleg tega je treba ob upoštevanju izkušenj, pridobljenih v obdobju 2007–2013, opozoriti tudi, da je treba probleme reševati z vnaprej načrtovanimi ukrepi in na podlagi strateškega premisleka. Namen sporazumov je natančno opredeliti ter temeljito pripraviti in usklajevati prednostne projekte, s tem pa povečati možnost, da bo njihovo izvajanje ustvarilo najugodnejše rezultate.

VEČ O TEM

www.pomorskie.eu

Pomorskie Voivodship

Prebivalstvo: 2 302 000, prebivalcev, ki predstavljajo 6,0 % prebivalstva Poljske. Naraščajoče prebivalstvo v regiji je mlajše od celotnega prebivalstva na Poljskem: zanj sta značilna najvišji naravni prirastek in pozitivni selitveni prirast.

Trg dela: število delavcev z visoko produktivnostjo dela narašča, kar spremlja visoka stopnja rasti/zmanjšanje brezposelnosti do stopnje, ki je nižja od nacionalnega povprečja.

Gospodarstvo: 64% povprečnega BDP na prebivalca, izraženega v SKM EU-28, nadpovprečna gospodarska dejavnost, visoki rezultati inovativnih podjetij, prisotnost vodilnih poljskih podjetij, tudi tistih s tujim kapitalom.

Pametne specializacije: morske, pristaniške in logistične tehnologije; interaktivne tehnologije v okolju, polnem informacij; ekološko učinkovite tehnologije v proizvodnji, prenos, distribucija in poraba energije in goriva ter gradbeništvo;

medicinske tehnologije za bolezni, ki so posledica nezdravega načina življenja, in za starejše prebivalce.

Drugi ključni sektorji: poslovne storitve; farmacija in kozmetika biotehnologija; turizem.

Prednosti: položaj v omrežju TEN-T; metropolitansko območje Gdansk-Gdynia-Sopot kot inovativna in ustvarjalna metropola na Baltiku; obalni položaj z velikimi morskimi pristanišči; edinstveno naravno okolje in kulturna dediščina (vključno z Gdanskom, mestom svobode in solidarnosti); veliko akademsko središče.

VEČ O TEM

www.rpo.pomorskie.eu

Pionirji projektov kohezijske politike

INTERVJU: MIECZYŚLAW STRUK, GUVERNER
POMORJANSKEGA VOJVODSTVA

Kako lahko kohezijska politika prispeva h gospodarskemu razvoju pomorjanske regije? Katera področja bi želeli izpostaviti?

Kohezijska politika je ključna za Pomorjansko vojvodstvo. Ravno s pomočjo njenih sredstev, ciljev in načel smo se naučili razmišljati in delovati z usmerjenostjo v rezultate in uporabljati celosten pristop za reševanje ugotovljenih težav. S sektorskimi politikami je to težko, če ne celo nemogoče doseči.

Kohezijska politika nas je uspešno spodbujala, da smo se osredotočili na ključna problematična področja. V sektorju izobraževanja smo, na primer, poseben poudarek namenili poklicnemu izobraževanju, v sektorju mobilnosti pa smo se osredotočili na javni promet, vključno z železnico. Pomemben je tudi prenos dosežkov raziskav in razvoja v gospodarstvo, s čimer se pritegnejo naložbe, izboljša energetska učinkovitost in gradi mreža turističnih produktov.

Katere so prednosti in pomanjkljivosti novega pristopa, usmerjenega v združevanje različnih skladov in finančnih instrumentov? Kako zagotavljate doslednost in komplementarnost?

Že na samem začetku razprave o kohezijski politiki za obdobje 2014–2020 smo podprli zamisel o operativnem programu, ki združuje Evropski socialni sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj. Mislim, da se bi nadaljnje združevanje teh skladov moralo nadaljevati tako, da se pri njunem posredovanju

v celoti ohrani ta komplementarni značaj. Pomorjansko vojvodstvo nima pomislekov glede uporabe mehanizma povezanih projektov, zlasti na področjih oživitve in poklicnega usposabljanja.

Kar zadeva finančne instrumente, smo na Poljskem pionirji. Menim, da ti instrumenti približujejo mehanizme za izvajanje kohezijske politike tržnim razmeram, kar prispeva k učinkovitim in dobro usmerjenim javnim posredovanjem, s tem pa se krepi tudi njihov vpliv. Na podlagi svojih izkušenj na področju finančnih instrumentov smo ustanovili

Večnamenska železniška postaja v osrčju metropole

Ta projekt je prva evropska naložba, ki se izvaja v javno-zasebnem partnerstvu in financira z vračljivo pomočjo iz instrumenta EU JESSICA (skupna evropska podpora za trajnostne naložbe v mestna območja). Gre za oživitev železniške postaje in okoliškega območja v Sopotu. Zgrajen je bil kompleks zgradb, ki vključujejo novo železniško postajo, poslovne in pisarniške prostore ter hotel. Vzpostavljeno je bilo tudi prestopno postajališče, ki povezuje različna sredstva javnega prevoza.

www.sopotcentrum.com.pl

Predor pod reko Mrtva Visla

Sklad za razvoj Pomorjanskega vojvodstva, ki bo po letu 2023 eden ključnih naložbenih instrumentov v regiji.

Kar zadeva povezanost in usklajenost, velja opozoriti, da naš regionalni operativni program jasno temelji na teritorialnem pristopu in pogajalski metodi: npr. kot del celovitih teritorialnih sporazumov za mestna funkcionalna območja. To pomeni, da se v primeru glavnih mestnih območij pogajamo o svežnjih projektov, ki si prizadevajo za povečanje gospodarskih in socialnih učinkov v različnih delih regije.

Pojavila se je splošna zahteva po poenostavitvi upravljanja evropskih skladov. Kako lahko k temu prispeva sama regija?

Nikoli se nismo nagibali k oblikovanju kompleksnih postopkov in vnašanju nepotrebnih bremen za upravičence. Pri pripravi svojega novega regionalnega operativnega programa smo poskušali nadaljevati ta pragmatičen in prožen pristop, vendar nas zdaj močno omejujejo predpisi, oblikovani na evropski in nacionalni ravni. Razumem potrebo po usklajevanju in mislim, da bi jo bilo treba na nekaterih področjih celo še izboljšati, vendar ta ne bi smela temeljiti predvsem na številnih posebnih smernicah, ki so jih institucije, ki

upravljajo programe, obvezne uporabljati. Regije imajo izkušnje in se ne bojijo prevzeti odgovornosti za posledice programov. Vendar pa bi morale imeti več svobode pri izbiri najboljših poti za doseganje svojih ciljev. V svojem regionalnem operativnem programu dajemo prednost praktičnim postopkom za upravičence. Oblikovali smo orodje za vložitev vlog prek interneta, ki se nenehno prilagaja značilnostim vedno novih natečajev. Imamo tudi dokument za upravičence, ki vsebuje vse informacije o tem, kako zaprositi za sredstva za projekt, o ocenjevanju projektov, njihovem izvajanju in knjigovodstvu.

Kakšne rezultate pričakujete na koncu obdobja financiranja 2014–2020?

Če upoštevamo naš absorpcijski potencial in razpoložljiva sredstva, pričakujemo, da bomo v obdobju 2014–2020 pridobili skupaj 5,4 milijarde EUR sredstev EU. V to je seveda vključena vrednost našega regionalnega operativnega programa, tj. 1,8 milijarde EUR.

Predvidevamo, da bo kohezijska politika spodbudila trajne spremembe v naši regiji. Podjetja Pomorjanskega vojvodstva bi to moralo vključiti v svetovno vrednostno verigo, s tem pa bi se morala okrepiti izvozna usmerjenost našega gospodarstva in zmanjšati njegova energijska intenzivnost. Želimo tudi bolje izkoristiti trg dela, ki ga sestavljajo izobraženi, pogumni in podjetni prebivalci odprtega duha. Cilj je tudi izboljšati življenjske razmere prebivalcev, vključno z bistvenim povečanjem kakovosti in razpoložljivosti ključnih javnih storitev.

Nov železniški in letališki podaljšek: Pomorjansko vojvodstvo podpira javni potniški promet

Gradnja Pomorjanske metropolitanske železnice (PKM) in podaljška gdanskega letališča sta največji in najpomembnejši infrastrukturni naložbi za razvoj javnega potniškega prometa v Pomorjanskem vojvodstvu. PKM povezuje metropolitansko območje Trimestja z letališčem v Gdanku in podregijo Kaszuby na zahodu. Gdanksko letališče omogoča naraščajoče število povezav med Pomorjanskim vojvodstvom, Evropo in ostalim svetom. Zahvaljujoč dinamičnemu porastu števila potnikov, ki se je v zadnjih dveh letih povečalo za več kot 30 % na 3,7 milijona potnikov letno, je to letališče postalo tretje največje letališče na Poljskem.

www.pkm-sa.pl

www.airport.gdansk.pl

Pomorjansko vojvodstvo in njeno glavno mesto Gdansk ležita blizu Baltskega morja. V kolikšni meri je Pomorjansko vojvodstvo vključeno v strategijo za regijo Baltskega morja in kaj od nje pričakujete?

V strategijo EU za regijo Baltskega morja smo vključeni že od samega začetka. V njej vidimo priložnost za dodatne razvojne spodbude, ki so rezultat boljše usklajenosti številnih organov iz baltskih držav. V svojem regionalnem operativnem programu smo opredelili področja, na katerih bomo še posebej spodbujali sodelovanje „pod okriljem“ strategije za regijo Baltskega morja. To so prenos znanja, obnovljiva energija ter turizem in biotska raznovrstnost.

Upam, da bodo s povezovanjem strategije za regijo Baltskega morja in našim regionalnim programom nastali visokokakovostni projekti. ■

Vlagajte v Pomorjansko

S pomočjo „sistema za spodbujanje gospodarstva in informiranje“ v projektu Pomorjanskega vojvodstva je bil oblikovan celovit sistem storitev za vlagatelje. Sodelovanje ključnih akterjev, ki nudijo podporo vlagateljem v regiji in so združeni v okviru pobude Vlagajte v Pomorjansko – ki ne samo podpira naložbenih projektov, temveč tudi spodbuja naložbe – je privedlo do zaključka 57 uspešnih projektov, s katerimi so vlagatelji napovedali 8 930 novih delovnih mest.

www.investinpomerania.pl

Ko družbena korist prevlada nad dobičkom

SODELOVANJE NA PODROČJU SOCIALNEGA GOSPODARSTVA V GRČIJI

Socialno gospodarstvo, ki je preživelo gospodarsko krizo v EU bolje od drugih sektorjev, je dolgoletna prednostna naloga Evropske komisije.

Da bi spodbujala „zelo konkurenčno socialno tržno gospodarstvo“, se je Komisija v strategiji Evropa 2020 osredotočila na socialno gospodarstvo in socialne inovacije, tako v smislu teritorialne kohezije kot tudi pri iskanju novih rešitev za socialne težave, zlasti pri odpravljanju revščine in socialne izključenosti¹. Socialno gospodarstvo bi lahko bila izvedljiva alternativa za države, kot je Grčija, kjer je gospodarska kriza imela hude posledice za gospodarstvo in socialno kohezijo države.

Socialno gospodarstvo ni nič novega za Grčijo. Skupno podjetje iz Ampelakie (Grčija) dejansko velja za prvo sodobno zadrugo na svetu. Temelji zanj so nastajali med letoma 1750 in 1770, leta 1772 pa so se majhne skupnosti iz 22 vasi na območju Tempa, ki so pridelovale bombaž in izdelovale prejo, združile, da bi se izognile nepotrebnemu rivalstvu in konkurenci. Tako je nastalo veliko podjetje s 6 000 člani, 24 tovarnami in 17 podružnicami po vsej Evropi, vse od Sankt Peterburga in Londona do Izmirja. Članom so bili zagotovljeni socialno zavarovanje, zdravstvene storitve, šole in knjižnice ter Svobodna univerza v Ampelakii².

Družbeno-gospodarske razmere v državi so se od takrat močno spremenile. A hude socialne posledice krize, opuščanje naložb in močno povišanje stopenj brezposelnosti bolj kot kdaj koli prej poudarjajo potrebo po naložbah v podjetja, katerih glavni cilj je ustvariti socialni vpliv in obenem ohraniti finančno vzdržnost.

Naložbe v regionalno rast

Socialno gospodarstvo je sektor, ki v Grčiji še ni v celoti raziskan. Ob podpori Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) – ki je bodisi namenjena prav socialnemu podjetništvu (skupni proračun 6,4 milijona EUR) ali ki se izkorišča prek glavnih ukrepov na področju podjetništva – se lahko socialno gospodarstvo razvije v novem programskem obdobju. Dodelitev več kot 100 milijonov EUR sredstev iz Evropskega socialnega sklada (ESS) za podporo socialnemu podjetništvu v programskem obdobju 2014–2020 in ustrezne prednostne naložbe, ki jih je v okviru svojih operativnih programov izbralo vseh 13 regij, jasno dokazujejo namero grških organov, da socialno gospodarstvo uporabijo kot nov model, ki bo prispeval k splošni rasti grškega gospodarstva. O socialnem gospodarstvu govori tudi memorandum o soglasju³ kot eno od orodij za podporo zaposlovanju in gospodarski dejavnosti.

Razvoj socialnega gospodarstva v Grčiji je ob podpori kohezijske politike odlična priložnost za srednjeročno izpolnitev socialnih potreb in ustvarjanje trajnostnih delovnih mest, med drugim tudi za ranljive družbene skupine.

1) COM 2011/682

2) Kalitsounakis, 1929: 224–231 kot je citiran v Nasioulas, 2010:64

3) Več informacij o memorandumu o soglasju: http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/index_en.htm

V nadaljevanju so opisani trije primeri projektov, ki so osredotočeni na socialno gospodarstvo v Grčiji:

Zmagovalna kombinacija za vse

fun - food - social good.

Wise Greece je neprofitna organizacija, ki deluje kot socialno podjetje z dvojnim poslanstvom: ukvarja se s promocijo več kot 450 grških proizvodov vrhunske kakovosti, s prihodki od njihove prodaje pa kupuje hrano, ki jo daruje

ljudem v stiski. Organizacija Wise Greece izbira najboljše grške proizvode in jih predstavlja na različnih prodajnih mestih po vsej državi in v tujini. Grški proizvajalci darujejo odstotek od prodaje organizaciji za zadovoljitev osnovnih potreb po hrani v tistih dobrotelčnih ustanovah in neprofitnih organizacijah, ki nudijo pomoč brezdomcem, otrokom in starejšim.

Podjetje je osvojilo številne nagrade za družbeno odgovornost, med drugim tudi nagrado za trajnostno podjetništvo in razvoj v okviru „Startup Greece Awards 2016“.

<http://www.en.wisegreece.com/>

Prizadevanje za vključevanje

KoiSPE Diadromes je socialna zadruga z omejeno odgovornostjo (KoiSPE, s.z.o.o.) v Atiki, ki so jo ustanovili zaposleni v Društvu za socialno psihiatrijo in duševno zdravje. Glavni cilj zadruge je zaposlovanje in socialna rehabilitacija ljudi s psihosocialnimi težavami. KoiSPE zato vodi urad za zaposlovanje in poklicno svetovanje, ki osebam s psihosocialnimi težavami pomaga zagotoviti in ohraniti plačano zaposlitev na odprtem trgu dela. Poleg tega ima zadruga tudi svoj čistilni servis in kavarno ter izvaja poslovne dejavnosti, ki prispevajo k ustvarjanju trajnostnih delovnih mest za tiste državljane, ki so izključeni z odprtega trga dela.

<http://koispediadromes.gr>

Preberite si vse o tem!

Shedia je edina grška ulična revija in članica Mednarodne mreže uličnih časopisov (INSP). Od februarja 2013 jo po ulicah Aten in Soluna razdeljujejo brezdomci in brezpo-

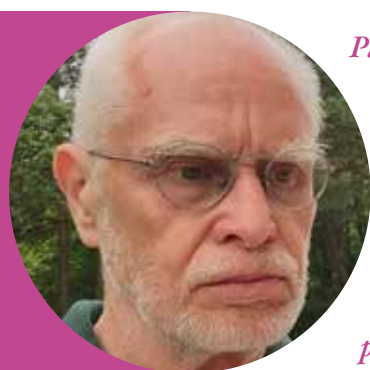
selni državljani, ki imajo tako možnost zaslužiti nekaj denarja in postopoma izboljšati svoje življenjske razmere. Shedia podpira tudi ponovno vključevanje najbolj prikrajšanih prebivalcev z organizacijo dejavnosti in dogodkov, kot so lokalni nogometni treningi, slikarski in dramski tečaji, socialni izleti po Atenah („nevidni izleti“) in še veliko več. ■

<http://www.shedia.gr/>

Vključevanje mladih v izboljšanje javnega prometa

**TOTAL INVESTMENT:
EUR 224 900**

**EU INVESTMENT:
EUR 191 200**

Panorama se je s koordinatorjem projekta BAYinTRAP Jacekom Piotrowskim pogovarjala o povezovanju mladih državljanov in evropske prometne politike

Države članice iz vse Evrope iščejo boljše načine za oblikovanje čistih in učinkovitih sistemov mestnega prometa. Medtem ko poudarek vse prepogosto ostaja na tehnologiji in infrastrukturi, želi projekt BAYinTRAP poskusiti z drugačnim pristopom: z aktivnim vključevanjem mladih v razvoj trajnostne politike mestnega prometa.

„Ker smo se zavedali, da lahko mladi, kadar se vključijo, bistveno prispevajo k razširjanju sporočila o trajnostnem prometu, smo z našim projektom želeli spodbuditi njihovo ustvarjalnost, zagnanost in „razmišljanje izven okvirjev“ ter obravnavati izzive, kot so varnost v cestnem prometu, dostopnost in upravljanje mestnega prometa,“ pojasnjuje Piotrowski.

Rezultat je lekcija o participativni demokraciji: projekt, ki je povezal mlade in javne uslužbence iz Poljske, Nemčije in Litve, da ponovno proučijo stare težave in poiščejo nove pristope za čistejši mestni promet.

Od zamisli do uresničitve

Navdih za projekt je bila prejšnja vseevropska pobuda o javnem prometu (pobuda CIVITAS, www.civitas.eu), v kateri so sodelovali tudi Piotrowski in njegovi kolegi iz Samoupravne

agencije za promocijo kulture iz Szczecineka (SAPIK), ki so nato želeli poskusiti nekaj podobnega tudi v svojem mestu, čeprav v manjšem obsegu.

Ob podpori lokalnih organov, pristojnih za promet, so se v okviru programa čezmejnega sodelovanja na južnem Baltiku (2007–2013) obrnili na Evropsko komisijo. Szczecinek je tako skupaj z mestoma Greifswald v Nemčiji in Klaipėda v Litvi, ki se tudi dejavno posvečata trajnostnemu prometu, prejel podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

Na prvem srečanju predstavnikov agencije SAPIK, partnerjev v konzorciju ATI erc gGmbH, Tehnološkega središča Vorpommern in javnega organa za promet iz Klaipėde, se je porodila zamisel o poletnem taboru.

Na taborjenje

Dogovorili so se, da bo vsako mesto organiziralo poletni tabor in gostilo skupine iz drugih dveh mest. „Pomislili smo, da bi lahko pridobili svež pogled in zamisli, če bi na primer poslali študente iz Greifswalda v Szczecinek,“ pravi Piotrowski. Vendar dodaja, da bi udeležencem morda koristilo, če bi že na samem začetku dobili bolj poglobljene informacije o javnem prometu, saj bi tako lahko bolje osredotočili svoje ugotovitve v okviru dejavnosti tabora.

Vsako mesto je oblikovalo svoj natečaj in merila za izbor udeležencev. Kandidati so morali predlagati izboljšave na področju mobilnosti v svojem mestu. Poleg udeležbe v projektu BAYinTRAP je 60 udeležencev, starih od 16 do 19 let, prejelo tudi nagrade, kot so vozovnice za mestni promet in vstopnice za kinematografe.

Udeleženci so se najprej seznanili z javnim prometom prek predstavitev in mestnih študijskih ogledov, v okviru katerih so morali s sredstvi javnega prevoza priti od ene do druge točke v mestu. Na primer, v Szczecineku so iskali pot s pametnimi telefoni, v Klaipėdi so organizirali geolov, v Greifswaldu pa so načrtali poti s pomočjo pisnih navodil.

Naravnost na vrh

Udeleženci so nato na podlagi svojih prvih opažanj razpravljali o pozitivnih in negativnih vidikih javnega prometa. „Opremljena s seznamom glavnih vprašanj je vsaka skupina predlagala možne izboljšave,“ pojasnjuje Piotrowski. „Nato so svoje ugotovitve osebno predstavili lokalnim politikom, javnim upravam in drugim zainteresiranim stranem.“

Piotrowski pravi, da so študentje lahko samostojno odločali, kako bodo predstavili svoja priporočila: v Szczecineku so pripravili predstavitev v programu PowerPoint, medtem ko so v Klaipėdi razpravljali o vsakem priporočilu posebej.

Na taborih so potekale tudi izobraževalne dejavnosti o temah, povezanih s trajnostno mobilnostjo, prometno varnostjo in državljanstvom. „Udeleženci so se učili o najboljši praksi in izpolnjevali registre najboljših praks,“ dodaja Piotrowski. „Če so odkrili kaj, kar bi bilo dobro prinesiti v njihovo mesto, so zabeležili vse podrobnosti, da bi domov odnesli pozitivne izkušnje.“

Pozitivne poteze

Predstavljenе zamisli so v Szczecineku in Klaipėdi neposredno vključili v mestno prometno politiko. Piotrowski poudarja, da bi bilo za organizatorje dobro, če bi mestne uprave spodbudili, da sprejmejo projekt, še preden so udeleženci predstavili svoje

zamisli. „Ker so organi v Szczecineku pokazali toliko navdušenja in zavzetosti, smo predvidevali, da bo tako tudi drugje. To se žal ni zgodilo: pomagalo bi, če bi že v fazi načrtovanja projekta vse skupaj prepričali, da se bolj vključijo.“

Čeprav je bilo navdušenje organov iz Greifswalda manjše, je ponudnik javnega prevoza v Szczecineku neposredno po predlogu enega študenta kasneje razvil mobilno aplikacijo, ki nudi aktualne informacije o prihodu avtobusov na posamezne postaje.

Druga priporočila za prihodnje razprave vključujejo več avtobusnih linij, postavitve mestnih zemljevidov na avtobusne postaje, kolesarske steze v parkih, lažji vstop v avtobuse za invalidske in otroške vozičke, izboljšane prehode za kolesarje, več plačilnih metod za izposajo koles, zaklone in klopi na postajah javnega prometa in še več.

Številna pridobljena spoznanja bodo vključena v prihodnje načrtovanje regionalnega prometa. Na primer, uradniki so spoznali, da je odnose in vedenje težko spremeniti brez neposredne vključenosti javnosti v razvoj politike. „Morda pa je bil najpomembnejši rezultat potrditev pomena neposredne demokracije in močnega čuta mladih za aktivno vključevanje v lokalno upravo. Takšen rezultat se lahko zlahka ponovi v številnih drugih projektih, sektorjih in regijah,“ sklene Piotrowski. ■

VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/poland/bayintrap-engaging-youth-and-changing-public-transportation

Center odličnosti privablja najzmogljivejše

**SKUPAJ STROŠKI
FAZE 1:
25 000 000 GBP
(32 406 250 EUR)**

**PRISPEVEK EU:
9 000 000 GBP
(11 666 250 EUR)**

Nacionalni kompozitni center (National Composites Center), ki leži v enem najnovejših znanstvenih parkov v Združenem kraljestvu, je središče za najnaprednejše raziskave in tehnologijo s področja kompozitov, s katerimi se ukvarjajo nekatera najbolj inovativna podjetja na svetu.

Nacionalni kompozitni center (NCC) je namenski raziskovalni in razvojni objekt, ki se je odprl leta 2011 in ga sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR). NCC združuje dinamična podjetja ter vrhunsko znanstveno, akademsko in komercialno strokovno znanje, da bi razvil tehnologije, ki podpirajo zasnovo in proizvodnjo kompozitnih proizvodov, ter v celoti izkoristil priložnosti v tem sektorju po vsem Združenem kraljestvu in drugod. Več kot polovica članov prihaja iz drugih držav.

Napredni kompoziti so lahki visoko zmogljivi materiali, ki spreminjajo zasnovo in proizvodnjo cele vrste proizvodov, od tistih, ki se uporabljajo v letalski in vesoljski ter avtomobilski industriji, do tistih s področja pomorske tehnologije in tehnologije obnovljivih virov ter športa in priložnosti dejavnosti. Z zmanjšanjem teže proizvodov lahko pride do bistvenih zmanjšanj proizvodnih stroškov in emisij ogljika, ustvarijo pa se lahko ogromne komercialne priložnosti in tehnološke prednosti.

Kako pomembno je biti v središču takšnih vrhunskih raziskav in razvoja, poudarja sedanje članstvo v NCC, ki vključuje vodilne akterje na trgu, kot so Airbus Group, GE, Rolls-Royce, GKN Aerospace, BAE Systems, Shell, Vestas in 3M ter mala in srednja podjetja. Center daje svojim članom priložnost, da razvijajo, prilagajajo, nadgrajujejo in uveljavljajo nove in obstoječe procese in tehnologije ter obenem izkoristijo prednosti sodelovanja z drugimi vodilnimi proizvajalci in dobavitelji opreme.

Odskočna deska

NCC je tudi del strateške pobude „katapult proizvodnje visoke vrednosti“ (High Value Manufacturing Catapult) s sedmimi tehnološkimi in inovacijskimi središči, ki spodbujajo oživetev proizvodne industrije Združenega kraljestva. Program nudi znanstvenikom, inženirjem in podjetnikom dostop do virov strokovnega znanja in izkušenj v univerzitetnem, raziskovalnem, industrijskem in vladnem okviru. S pospeševanjem novih konceptov v komercialni stvarnosti premošča vrzel med zgodnjimi inovacijami in industrijsko proizvodnjo.

NCC, ki se ponaša s strešnimi sončnimi fotonapetostnimi celicami, ki objekt oskrbujejo z energijo in zmanjšujejo nje-gove emisije ogljika, je svetovno priznan kot vodilni mednarodni center na področju kompozitov, ki industriji kompozitov pomaga doseči večjo ekonomsko konkurenčnost in okoljsko odgovornost. Zgradba se je leta 2014 povečala za dvakrat in zdaj vključuje visoko zmogljivo proizvodno celico (za izpolnitev potreb avtomobilske industrije), objekt za usposabljanje in vrsto drobne opreme za MSP.

NCC je neposredno ustvaril okrog 200 delovnih mest in pričakuje, da se bo ta številka v naslednjih nekaj letih bistveno povečala. Mogoče je še opazneje to, da razvija vrsto visoko zmogljivih in stroškovno učinkovitih inovativnih proizvodov, ki bodo prispevali k ustvarjanju evropske blaginje v prihodnosti. ■

VEČ O TEM
<http://nccuk.com>

PROJEKTI

Pozitivni odziv na pasivne hiše

**SKUPAJ NALOŽBE:
3 779 000 EUR**

**NALOŽBE EU:
377 900 EUR**

Lesno in gradbeno podjetje Weissenseer s pomočjo inovativnih okoljskih tehnologij danes izdeluje visokokakovostne pasivne hiše: v visokokakovostni pasivni hiši.

Podjetje Weissenseer Holz-System-Bau GmbH iz avstrijskega mesta Greifenburg, ki je bilo prvotno tradicionalno mizarsko podjetje, je postalo strokovnjak v proizvodnji dovršenih lesenih pasivnih hiš. Proizvodnja teh okolju prijaznih bivališč danes obsega približno 90 % vseh dejavnosti podjetja.

Podjetje je moralo za svoj nov portfelj proizvodov najprej zasnovati sodoben proizvodni proces. Projekt „najmanjše tovarne na svetu“ je storil prav to. Razvili so popolnoma novo proizvodno linijo, ki je omogočala proizvodnjo v skladu s strogimi standardi za pasivne hiše ter tudi racionalizirala in avtomatizirala gradbeni proces.

Standard za pasivne hiše v srednji Evropi poleg drugih meril zahteva, da mora biti dokončana stavba zasnovana tako, da skupna poraba primarne energije ne presega 120 kWh/m² na leto.

Projekt je delno financiral Evropski sklad za regionalni razvoj Evropske unije (ESRR) v okviru operativnega programa „Koroška“ v letih 2008 in 2009. Zahvaljujoč temu projektu se je čas, potreben za proizvodnjo pasivne hiše v podjetju Weissenseer vse od prve dostave surovin do končne odpreme sestavnih delov kupcem, bistveno zmanjšal: s povprečnih 20 delovnih dni na samo dva do štiri dni!

Velika pospešitev produktivnosti je bila dosežena z razvojem visoko učinkovite proizvodne verige, ki se je z upoštevanjem različnih časovnih in prostorskih meril v veliki meri avtomatizirala in izboljšala. „Najmanjša tovarna na svetu“ lahko danes proizvede od 150 do 170 standardnih pasivnih hiš na leto

Vodilni pri varstvu okolja

Poleg tega, da je najmanjša tovarna na svetu učinkovit proizvodni obrat, je tudi sama pasivna hiša. Ker toplota, ki jo ustvarjajo proizvodni stroji, zadostuje, da je v tovarni toplo, je potrebnega zelo malo dodatnega ogrevanja. Poleg tega eno šestino stavbe zasedajo pisarniški prostori ter rekreacijske točke in kavarna. Pisarniški del prav tako izpolnjuje standarde za pasivno hišo zaradi izboljšane stavbene strukture z notranjimi viri ogrevanja in velikimi steklenimi okni.

Nova tovarna je danes tudi „razstavna hiša“ vrste storitvenih stavb, ki jih Weissenseer želi proizvajati v bližnji prihodnosti. Te vključujejo pisarniške in poslovne stavbe, šole ter druge javne stavbe.

Projekt je poleg dobrodošlega domino efekta v gospodarstvu koroške regije že prispeval k ustvarjanju več novih delovnih mest v samem podjetju. ■

VEČ O TEM

<http://www.weissenseer.com/en/home/>

PROJEKTI

Svetli obeti za madžarsko podjetje!

**SKUPAJ NALOŽBE:
2 163 400 EUR**

**NALOŽBE EU:
1 005 200 EUR**

Madžarsko podjetje IBV Hungária Kft. za proizvodnjo svetil in predelavo plastike je močno povečalo svojo proizvodno bazo, pri tem pa ustvarilo 50 delovnih mest in ob podpori sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj pomagalo izboljšati konkurenčnost regije.

V letih 2012 in 2013 je projekt podprl gradnjo skladišča na 5 659 m² in delavnico za sestavo orodij na 965 m² na sedežu podjetja v kraju Kiskunfélegyháza v madžarski regiji Bács-Kiskun. Ta razširitev objektov podjetja ni samo zagotovila ohranitve obstoječih 436 delovnih mest v podjetju, temveč je ustvarila dodatnih 49. Te naložba je na koncu koristila tudi okoliški regiji.

Poleg dveh novih stavb se je zgradilo tudi 4,6 km ceste, da bi se omogočil nemoten prevoz surovin in končnih proizvodov v obrat in iz njega. Postavili so tudi 485 metrov ograje okrog dveh novih objektov in zgradili nov rezervoar za vodo zaradi uskladitve s protipožarnimi predpisi.

Več prostora, nižji stroški

Novi objekti zdaj zagotavljajo sodoben proizvodni prostor za pred montažo in končno montažo, pripravo pošiljk in skladiščenje končnega blaga. Z gradnjo novih stavb so pridobili tudi prostor za novo proizvodno opremo. Ključno je, da je novo skladišče pomagalo pospešiti pretok materiala, kar je omogočilo bistveno razširitev proizvodnega programa podjetja. Zahvaljujoč projektu pa so se zmanjšali tudi proizvodni stroški.

Dotatna skladiščna zmogljivost je bila potrebna za ohranitev in povečanje konkurenčnosti podjetja, na katero so vplivali finančna kriza in novi izzivi na trgu. Razširitev je bila ključna tudi za zagotovitev diverzifikacije ponudbe proizvodov v podjetju.

„Podjetje IBV je imelo možnost vlagati v razširitev veliko hitreje, kot če bi uporabilo druge vire financiranja,“ pove Kristina Rácz, glavna finančna direktorica podjetja. „Naložbe omogočajo boljši položaj za podjetje in še boljši položaj za zaposlene.“

Kljub kompleksnosti se je projekt zaključil v samo 18 mesecih brez kakršnih koli večjih zapletov. Evropska unija je sredstva za projekt zagotovila iz operativnega programa ESRR „Južna velika nižina“.

VEČ O TEM

<http://www.ibv.hu/>

www.kwf.at

Razvijanje inovacij in tehnologije na poljih

PROJEKTI

Mreža Agripir je bila vzpostavljena kot odziv na naraščajočo zaskrbljenost glede zmožnosti sektorja tradicionalnega gorskega kmetijstva v francoski in španski regiji Pireneji, da ohrani konkurenčnost na kmetijskih trgih.

Projekt se je financiral s sredstvi iz operativnega programa „Francija-Španija-Andora“ za programsko obdobje 2007–2013. Leta 2012 se je usmeril v iskanje inovativnih rešitev za nekatere težave kmetovalcev v gorah na obeh straneh francosko-španske meje. V mrežo Agripir je bilo prvotno vključenih 150 organizacij in več kot 300 predstavnikov kmetijske dejavnosti, raziskovalnih ustanov, visokotehnoloških MSP in lokalnih razvojnih agencij.

Podjetja iz sektorja IT, elektronike in vesolja so sodelovala z raziskovalci, grozdi in razvojnimi agencijami, da bi našla praktične ukrepe, ki bi lahko spremenili pristop h gorskemu kmetijstvu v Pirenejih. Glavni cilj je bil združiti vire in sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), da bi se določili in podprli projekti R in R z dejanskim gospodarskim potencialom.

Mreža Agripir, ki je gonilna sila triletne pobude, se je na koncu odločila, da bo pomagala pri uresničevanju ciljev petih različnih inovacijskih projektov. Do konca leta 2015 so projekti zaključili fazo R in R ter bili pripravljeni tržiti svoje proizvode, procese in storitve.

Daj petko

Projekt **E-PASTO** je razvil prototip naprave za določanje geografskega položaja, ki kmetovalcem omogoča, da določijo položaj in nadzorujejo gibanje čred, ki se poleti pasejo na visokogorskih pašnikih. Živina nosi visokotehnološke ovratnice s trpežnimi napravami, s pomočjo katerih lahko kmetovalci spremljajo njihov položaj in prehranjevalne navade, določijo varne cone ter preprečujejo kraje. Nizkofrekvenčna komunikacijska mreža lahko deluje samostojno od šest do devet mesecev, sporoči položaj vsakih 60 do 90 minut in v primeru ogrožene varnosti o tem neposredno opozori kmetovalce prek pametnih telefonov ter tabličnih ali osebnih računalnikov.

Pobuda COWMON, kot nakazuje že samo ime, je prav tako usmerjena v trajni nadzorni sistem gibanja živine na velikih in

oddaljenih gorskih območjih. Cilj te pobude je razviti končni proizvod, ki je stroškovno učinkovit in samozadosten v smislu porabe energije.

Podobno si projekt **HY-POWERBOX** prizadeva pomagati kmetovalcem, da postanejo samozadostni glede energije, ki jo potrebujejo za izvajanje vsakodnevnih nalog na težko dostopnih območjih.

Cilj projekta **LIVE-PRE-LIFE** je ustvariti celovit sistem, ki lahko izboljša sobivanje velikih plenilcev in živine v gorskih območjih. Končni sveženj bo vseboval sisteme za ograjene prostore za živali, zgodnje zaznavanje napadov plenilcev in njihovo aktivno izključevanje.

Projekt **MASTECH** pa razvija sistem, ki vključuje jedrsko magnetno resonanco in termografijo za zgodnje odkrivanje mastitisa pri ovcah, kozah in govedu.

V teku projekta je ekipa Agripir organizirala tudi Festival gorskih pašnikov, na katerem se je okrog 600 obiskovalcev, vključno s turisti in predstavniki kmetijske dejavnosti, seznanilo z mrežo in prvimi projektnimi rezultati. Drugi dogodki so bili konferenca o volkovih, delavnice za povezovanje v mreže in okrogle mize o prihodnjih izzivih gorskega kmetijstva, ki po zaslugi projekta Agripir ne predstavljajo več tako neprehodne ovire.

Projekt je prejel zadnje priznanje poleti 2015, ko je bil izbran za finalista na natečaju za nagrado RegioStars v kategoriji „Pametna rast: sprostitvev potenciala rasti MSP za digitalno gospodarstvo“.

SKUPNI STROŠKI:
958 500 EUR

PRISPEVEK EU:
640 600 EUR

VEČ O TEM

<http://www.agripir.com/fr/>

DOGODKI

2. SEPTEMBER

Krakov (PL)

Konferenca o naložbenem načrtu

25. SEPTEMBER –1. OKTOBER

Izola (SI)

Strategija EU za alpsko regijo
(EUSALP)

10.–13. OKTOBER

Bruselj (BE)

Evropski teden regij in mest
(vključno s prireditvijo RegioStars)

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy
#ESIFunds

EUinmyRegion

flickr.com/euregional

RegioNetwork

yammer.com/RegioNetwork

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
@CorinaCretuEU

Več informacij o dogodkih je na voljo v rubriki Program dogodkov na spletnem mestu Info regio:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/newsroom/events/

Urad za publikacije

Evropska komisija,
Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko
Komuniciranje – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Brussels
E-naslov: regio-panorama@ec.europa.eu